APPENDIX A

Test Forms, Answer Sheets, Keys and Stencils for Scoring

कसोटी १

समान अर्थाचे शब्द

सूचना–

प्रत्येक ओळीतील पहिला शब्द वाचा. त्याच शब्दासमोर अ, ब, क, ड या शीर्षकाखालीं चार शब्द दिले आहेत. त्या चारापैकी पहिल्या शब्दाच्या समानार्थी किंवा जवळ जवळ त्याच अर्थी असलेला शब्द शोधा. तो शब्द अ, ब, क, ड यापैकी कोणत्या शीर्षकाखाली आहे ते पहा, आणि उत्तर पत्रिकेत त्या प्रश्नक्रमांकासमोर त्या वर्णाक्षरावर अशी / तिरपी रेघ ओढा

सराव प्रश्न

प्र. क्र.		अ.	ब.	क	ड.
१	मस्तक	नाक	डोळा	डोके	केस
२	शर्ट	अंगरखा	धोतर	टोपी	इजार
३	सुवर्ण	रुपे	तांबे	चांदी	सोने
४	गृह	खाणावळ	घर	दवाखाना	तुरुंग

सराव प्रश्न क्र १ मध्ये मस्तक या शब्दाच्या समानार्थी असलेला 'डोके' हा शब्द '**क**' या वर्णाक्षराखाली आहे. म्हणून उत्तर पत्रिकेतील सराव प्रश्न क्र. १ समोरील '**क**' या वर्णाक्षरावर अशी / तिरपी रेघ ओढा.

त्याचप्रमाणें पुढील तीन प्रश्न सोडवा. तुम्हाला सराव प्रश्नाची उत्तरे दिली आहेत त्यांच्याशी तुमची उत्तरे पडताळून पहा तुमची उत्तरे बरोबर आहेत ना ! आता तुम्हाला सराव झाला आहे याचप्रमाणें पुढील प्रश्न ३८ सोडवा.

उत्तर पत्रिकेत प्रत्येक ओळीतील '**एकाच**' वर्णाक्षरावर तिरपी रेघ ओढा.

		अ.	ब	क	ड.	
१	पांढरा	चकचकीत	रंग	शुभ्र	उजेड	१
२	वक्ष	छाती	हृदय	झाड	डोळा	२
३	सरिता	सपणे	नदी	तलाव	निर्झर	३
४	मेघ	आकाश	बाष्प	पाऊस	ढग	४
५	पवन	वारा	हवा	चक्की	पवित्र	५
६	दीन	पांगळा	दिवस	भुकेला	गरीब	६
७	दिनकर	इंद्र	मनुष्य	दिवस	सूर्य	७
८	निवाडा	आज्ञा	निकाल	सल्ला	उपदेश	८
९	गिरी	टेकडी	गोसावी	पर्वत	डोंगर	९
१०	अश्व	घोडा	प्राणी	जग	पिंपळ	१०
११	मंगल	उत्तम	शुभ	कार्य	ग्रह	११
१२	रजनी	अंधार	मुलगी	रात्र	अमावास्या	१२
१३	अन्तःकरण	मन	दया	शेवट	प्रेम	१३
१४	पादुका	पाऊल	चप्पल	बूट	खडावा	१४
१५	ज्येष्ठ	वडील	लहान	महिना	नक्षत्र	१५
१६	उपवन	बाग	फुलझाडे	अरण्य	कुरण	१६
१७	चविष्ट	गोड	खमंग	रुचकर	मऊ	१७
१८	नामांकित	हुशार	प्रसिद्ध	ज्ञानी	जाणकार	१८
१९	सुमन	सुंदर	प्रसन्न	सुवास	फूल	१९
२०	प्रसार	विरोध	फैलाव	बचाव	प्रचार	२०
२१	हस्त	हात	हत्ती	नक्षत्र	हसणारा	२१
२२	अरेरे !	हुर्रे !	छान !	बिचारा !	बापरे !	२२
२३	भांडार	हळद	दुकान	भांडखोर	खजीना	२३
२४	विलाप	आलाप	शोक	संगीत	रडणे	२४
२५	भव्य	उंच	रुंद	टोलेजंग	भयंकर	२५
२६	आज्ञा	विनंती	आदेश	प्रार्थना	विनवणी	२६
२७	पंकज	कमळ	मुलगा	चिखल	पक्षी	२७
२८	प्रहार	मार	वेदना	तडाखा	दुःख	२८
२९	सदैव	दररोज	नशीबवान	वारंवार	नेहमी	२९
३०	नेक	प्रतिज्ञा	प्रामाणिक	चिकाटी	गळा	३०
३१	अधीर	उतावळा	भित्रा	गंभीर	शूर	३१
३२	अंजली	पाणी	मासिक	मुलगी	ओंजळ	३२
३३	ओझरता	ओहळ	अर्धवट	झुरणारा	वाहणारा	३३
३४	प्रेक्षणीय	प्राचीन	टुमदार	सुंदर	प्रसिद्ध	३४
३५	झाळा	आवर	वाफा	कीटक	लळा	३५
३६	उपहास	हास्य	मंदस्मित	थट्टा	फराळ	३६
३७	घनिष्ट	श्रीमंत	मालकीचे	घनफळ	जवळचे	३७
३८	आयास	परिश्रम	आराम	सुख	आळस	३८

कसोटी २

विरुद्धार्थी शब्द

सूचना–

प्रत्येक ओळीतील पहिला शब्द पहा. त्याच्यासमोर अ. ब. क. ड या शीर्षकाखाली चार शब्द दिले आहेत. त्या चार शब्दामधून पहिल्या शब्दाच्या विरुद्धार्थी किंवा जवळ जवळ विरुद्धार्थी जो शब्द आहे तो शोधा. तो शब्द अ, ब, क, ड यापैकी कोणत्या वर्णाक्षराखाली आहे ते पहा, आणि उत्तर पत्रिकेत त्या प्रश्नक्रमाकासमोर त्या वर्णाक्षरावर अशी / तिरपी रेघ ओढा

सराव प्रश्न

प्र. क्र.		अ.	ब.	क	ड.
१	चांगला	शहाणा	धूर्त	वाईट	रागीट
२	शांत	रागीट	प्रामाणिक	गर्विष्ठ	विनोदी
३	अंधार	सुख	प्रकाश	झोप	प्रगती
४	रिकामा	पुष्कळ	जड	भरपूर	भरलेला

सराव प्रश्न क्र. १ मध्ये चांगला या शब्दाच्या विरुद्धार्थी असलेला 'वाईट' हा शब्द '**क**' या वर्णाक्षराखाली आहे. म्हणून उत्तर पत्रिकेतील सराव प्रश्न क्र १ समोरील '**क**' या वर्णाक्षरावर अशी / तिरपी रेघ ओढा.

त्याचप्रमाणें पुढील तीन प्रश्न सोडवा. तुम्हाला सराव प्रश्नांची उत्तरे दिली आहेत. त्यांच्याशी तुमची उत्तरे पडताळून पहा तुमची उत्तरे बरोबर आहेत ना ! आता तुम्हाला सराव झाला आहे याचप्रमाणें पुढील ३८ प्रश्न सोडवा.

उत्तर पत्रिकेत प्रत्येक ओळीतील '**एकाच**' वर्णाक्षरावर तिरपी रेघ ओढा.

		अ.	ब.	क.	ड.	
१	हसणे	विचार करणे	थकणे	विनोद करणे	रडणे	१
२	स्त्री	मुलगा	बाप	पुरुष	भाऊ	२
३	नागमोडी	सरळ	अवघड	वक्र	अभेद्य	३
४	शिळा	आंबलेला	ताजा	स्वादिष्ट	गरम	४
५	शत्रू	भाऊ	बहिण	मित्र	शिष्य	५
६	सम	विषम	विरुद्ध	ताल	वेगळे	६
७	जा	धाव	पळ	ये	बैस	७
८	उंच	ठेंगणा	आखूड	लहान	अरुंद	८
९	झटकन्	चटकन्	जलद	शिथिल	सावकाश	९
१०	निंदा	नालस्ती	स्तुस्ती	कलंक	शिवी	१०
११	घट्ट	दाट	दुबळा	द्रव	सैल	११
१२	दूर	लांब	जवळ	पुढे	दावे	१२
१३	गुप्त	बंद	सुप्त	हरवलेले	उघड	१३
१४	वांझोटी	रंगरंगोटी	लेकुरवाळी	अर्धपोटी	लंगोटी	१४
१५	च्याड	कष्टाळू	प्रेमळ	शूर	लायक	१५
१६	प्राचीन	चौन	नवीन	पश्चिम	अर्वाच्य	१६
१७	तेजी	लाभ	मंदी	हानी	टंचाई	१७
१८	कबुली	अस्विकार	हकीगत	जबाब	मान्य	१८
१९	उच्च	खोल	पाया	ठेंगणा	नीच	१९
२०	विद्वान	अडाणी	निरक्षर	विदूषक	विदुषी	२०
२१	तीव्र	कठिण	जलद	मऊ	सौम्य	२१
२२	विश्वासू	स्वार्थी	दुष्ट	दगलबाज	लाचार	२२
२३	सपन्न	गरीब	खर्चिक	उधळ्या	कंजूष	२३
२४	क्रूर	नम्र	दयाळू	भित्रा	सभ्य	२४
२५	डोंगर	उतार	गुहा	माथा	दरी	२५
२६	तुसडा	आनंदी	तृप्त	मनमिळाऊ	कठोर	२६
२७	घमेंडखोर	नम्र	बावळट	भित्रा	लाजाळू	२७
२८	दीर्घ	लहान	ऱ्हस्व	विशाल	कमी	२८
२९	खिन्न	उदास	सुखी	श्रीमंत	प्रसन्न	२९
३०	ओढणे	पाडणे	मारणे	सोडणे	ढकलणे	३०
३१	कमाल	अपूर्ण	किमान	साधारण	कमी	३१
३२	बेढब	चांगला	सुकुमार	डौलदार	गोरा	३२
३३	प्रेम	द्वेष	राग	गर्व	लोभ	३३
३४	भाडोत्री	फुकट	मालकीचे	वाहन	बेवारशी	३४
३५	श्रेष्ठ	ज्येष्ठ	अप्रसिद्ध	शिष्ट	कनिष्ठ	३५
३६	जयंती	महाळ	पुण्यतिथी	जन्मदिन	श्राद्ध	३६
३७	सशक्त	आजारी	सडसडीत	दुबळा	कृश	३७
३८	निर्मिती	विध्वंस	कृती	हानी	पतन	३८

कसोटी ३

वर्गीकरण

सूचना–

प्रत्येक ओळीतील पहिला शब्द पहा. त्याच्यासमोर अ, ब, क, ड, इ. या शीर्षकाखाली पाच शब्द दिले आहेत. त्यापैकी चार शब्द एका वर्गात मोडतात. पण एक शब्द मात्र असा आहे की तो त्या वर्गात मोडत नाही. तो कोणता ते शोधा. तो अ, ब, क, ड, इ यापैकी कोणत्या शीर्षकाखाली आहे ते पहा, व उत्तर पत्रिकेत त्या प्रश्नक्रमांकासमोर त्या वर्णाक्षरावर अशी / तिरपी रेघ ओढा

सराव प्रश्न

प्र. क्र.	अ	ब.	क	ड.	इ.
१	मांस	पाणी	केळी	गहू	भेंडी
२	सीता	नीता	मोहन	कमल	विमल
३	चिमणी	कावळा	घार	मांजर	पोपट
४	पुणे	केरळ	बिहार	आसाम	पंजाब

सराव प्रश्न क्र. १ मध्ये चार खाण्याचे पदार्थ असून पाणी हा पिण्याचा पदार्थ आहे. म्हणून पाणी त्या वर्गात मोडत नाही पाणी **'ब'** या शीर्षकाखाली आहे. म्हणून उत्तरपत्रिकेत सराव प्रश्न क्र. १ समोरील **'ब'** या वर्णाक्षरावर अशी / तिरपी रेघ ओढा.

त्याचप्रमाणे पुढील तीन प्रश्न सोडवा तुम्हाला सराव प्रश्नांची उत्तरे दिली आहेत त्यांच्याशी तुमची उत्तरे पडताळून पहा तुमची उत्तरे बरोबर आहेत ना ! आता याचप्रमाणे पुढील पानावरील ३७ प्रश्न सोडवा.

उत्तर पत्रिकेत प्रत्येक ओळीतील **'एकाच'** वर्णाक्षरावर तिरपी रेघ ओढा.

	अ.	ब.	क.	ड.	ई.	
१	गणित	शास्त्र	भूगोल	खेळ	इतिहास	१
२	महेश	गोपाळ	शिवाजी	अशोक	सुजाता	२
३	लाल	काळा	हिरवा	गारवा	निळा	३
४	साप	उंदीर	झाड	चिमणी	वाघ	४
५	मंगळ	गुरु	बुध	ध्रुव	शुक्र	५
६	सदरा	धोतर	साडी	टोपी	कोट	६
७	टेबल	बाक	खुर्ची	कपाट	दरवाजा	७
८	मोगरा	धोत्रा	चाफा	जाई	गुलाब	८
९	भाजीवाली	फुलवाली	नथवाली	फळवाली	केळेवाली	९
१०	खजीनदार	सरदार	मोतदार	पोतदार	धारदार	१०
११	बीडकर	केळकर	वीरकर	खेडकर	दिनकर	११
१२	आगगाडी	बैलगाडी	टांगा	जहाज	मोटार	१२
१३	वकील	शिक्षक	गृहस्थ	डॉक्टर	व्यापारी	१३
१४	गाडी	हवा	पाणी	वस्त्र	अन्न	१४
१५	शेंगदाणे	तांदूळ	बाजरी	गहू	ज्वारी	१५
१६	मेंढी	वाघ	बैल	शेळी	रेडा	१६
१७	वाटी	लोटी	पाट	पेला	ताट	१७
१८	सोने	तांबे	कोळसा	लोखंड	जस्त	१८
१९	टोपी	पगडी	पागोटे	कोट	मुकुट	१९
२०	खाट	चादर	उशी	सतरंजी	गादी	२०
२१	तिकीट	मनीऑर्डर	पोस्टमन	रजिस्टर	कार्ड	२१
२२	कंदील	गॅसबत्ती	समई	अगरबत्ती	मेणबत्ती	२२
२३	शिंपले	कोळी	मोती	मीठ	शंख	२३
२४	चागला	मित्र	वाईट	क्रूर	नैतिक	२४
२५	झारा	ओगराळे	सांडशी	चमचा	पळी	२५
२६	विश्वासू	निष्कपटी	सालस	प्रामाणिक	गर्विष्ठ	२६
२७	लातूर	नान्देड	परभणी	उस्मानाबाद	बीड	२७
२८	गवारी	भेंडी	बटाटा	वांगी	दोडका	२८
२९	एकर	लिटर	मीटर	हेक्टर	क्विंटल	२९
३०	विषमज्वर	हिवताप	खरूज	क्षय	पटकी	३०
३१	मांजर	हरभरा	घोडा	गवत	शेळी	३१
३२	म्यान	खुराडे	बंगला	पागा.	घरटे	३२
३३	शेव	लाडू	पापडी	चिवडा	चकली	३३
३४	तुळजापूर	बीड	पैठण	परळी	नान्देड	३४
३५	पूर्व	मध्य	खाली	वर	नैऋत्य	३५
३६	धुरकट	चमकदार	स्वच्छ	निरभ्र	निष्कलंक	३६
३७	समाधी	मशीद	चर्च	गुरुद्वार	मंदीर	३७

कसोटी ४

सारख्या संबंधाच्या जोडया

सूचना–

प्रत्येक ओळीतील पहिले दोन शब्दांत वाचा त्या दोन शब्दात कोणत्या प्रकारचा संबंध आहे ते जाणून घ्या. नंतर तिसऱ्या शब्दाशी कोणत्या त्याच प्रकारचा संबंध दर्शविणारा शब्द, त्याच ओळीत, दिलेल्या चार शब्दातून शोधून काढा तो शब्द अ, ब, क, ड यापैकी शीर्षकाखाली आहे ते पहा उत्तरपत्रिकेत त्या प्रश्न क्रमांकासमोरील वर्णाक्षरावर अशी / तिरपी रेघ ओढा.

सराव प्रश्न

प्र. क्र.		अ	ब.	क.	ड.	
१	ताक : आंबट :: साखर : –	चहा	लाडू	दूध	गोड	१
२	कपाट : दरवाजा :: डबा : –	झाकण	पितळ	गोल	रंग	२
३	पोहणे : मासा :: उडणे : –	मनुष्य	जनावर	पक्षी	साप	३
४	दिशा : होकायंत्र :: वेळ : –	घड्याळ	दुर्बीण	वारा	महिना	४

सराव प्रश्न क्र. १ मध्ये ताक या पदार्थाची चव आंबट या शब्दाने दर्शविली जाते. तिसरा शब्द साखर आहे. साखरेची चव दर्शविणारा गोड हा शब्द **'ड'** या वर्णाक्षराखाली आहे म्हणून उत्तरपत्रिकेतील सराव प्रश्न क्र. १ समोरील **'ड'** या वर्णाक्षरावर अशी / तिरपी रेघ ओढा. सराव प्रश्न क्रमांक २ मध्ये कपाट व दरवाजा यामध्ये जो संबंध आहे तोच संबंध डबा व झाकण यामध्ये आहे झाकण हा शब्द **'अ'** या वर्णाक्षराखाली आहे म्हणून उत्तरपत्रिकेतील सराव प्र. क्र २ समोरील **'अ'** या वर्णाक्षरावर **अशी** / तिरपी रेघ ओढा

याचप्रमाणे पुढील दोन प्रश्न सोडवा तुम्हाला सराव प्रश्नांची उत्तरे दिली आहेत त्या उत्तराशी तुमची उत्तरे पडताळून पहा. तुमची उत्तरे बरोबर आली आहेत ना ! आता तुम्हाला प्रश्न सोडविण्याचा सराव झाला आहे याचप्रमाणे पुढील पानावरील ३८ प्रश्न सोडवा

उत्तर पत्रिकेत प्रत्येक ओळीतील **'एकाच'** वर्णाक्षरावर तिरपी रेघ ओढा.

		अ.	ब.	क.	ड.	
१	चिंच : आंबट :: मिरची : –	तुरट	कडवट	तिखट	खारट	१
२	कान : ऐकणे :: डोळा : –	चष्मा	पाहणे	सुरमा	काजळ	२
३	शाकुंतल : कालिदास :: रामायण : –	वशिष्ठ	वाल्मिकी	विश्वामित्र	व्यास	३
४	बूट : पाय :: टोपी : –	पोट	पागोटे	कान	डोके	४
५	विमान : वैमानिक :: मोटार : –	कंडक्टर	कंट्रोलर	ड्रायव्हर	हमाल	५
६	फेब्रुवारी : मार्च :: जून : –	मे	जुलै	एप्रील	ऑगस्ट	६
७	ज्वारी : क्विंटल :: शेती : –	किलोग्रॅम	मीटर	लिटर	हेक्टर	७
८	पाणी : पिणे :: भाकरी : –	पीठ	तवा	खाणे	शेकणे	८
९	गाय : हंबरणे :: कुत्रा : –	राखणे	चावणे	भुंकणे	पिसाळणे	९
१०	बैस : ऊठ :: खरेदी : –	विक्री	बाजार	पैसा	व्यापारी	१०
११	सिंह : प्राणी :: मोगरा :–	शुभ्र	फूल	वेल	सुवास	११
१२	फाल्गुन : शिमगा :: चैत्र : –	पंचमी	उकाडा	कलिंगड	पाडवा	१२
१३	बैल : गाय :: मोर : –	लांडोर	पक्षी	पिसारा	सुंदर	१३
१४	पुरुष : मुलगा :: बैल : –	कालवड	गाय	खोंड	पाड्स	१४
१५	पाय : गुडघा :: हात : –	कोपर	खांदा	मनगट	दंड	१५
१६	लोखंड : लोहार :: सोने : –	दागिने	पिवळे	मौल्यवान	सोनार	१६
१७	गुदाम : धान्य : ग्रंथालय : –	ग्रंथपाल	वर्तमानपत्र	खुर्च्या	पुस्तके	१७
१८	शुक्रवार : दिवस :: कार्तिक : –	थंडी	कोरडा	महिना	भाऊबीज	१८
१९	दुःख : सुख :: प्रकाश : –	रात्र	अंधार	दिवा	सूर्य	१९
२०	तास : मिनिट :: आठवडा : –	दिवस	महिना	वर्ष	बाजार	२०
२१	गाय : गरीब :: कोल्हा : –	क्रूर	भित्रा	धूर्त	इमानी	२१
२२	भित्रा : शूर :: झोपणे : –	जागणे	निजणे	बसणे	लोळणे	२२
२३	खाली : वर :: जमिन : –	शेती	पाणी	मैदान	आकाश	२३
२४	पेन : शाई :: पेन्सिल : –	शिसे	रंग	रबर	चाकू	२४
२५	चंद्र : पृथ्वी :: पृथ्वी : –	मंगळ	ग्रहण	जमीन	सूर्य	२५
२६	प्राणी : पाय :: गाडी : –	बैल	चाक	घोडा	एंजिन	२६
२७	खुराडे : कोंबडा :: पाग : –	घोडा	गाय	म्हैस	उंट	२७
२८	चित्र : पहा :: आवाज : –	तंबोरा	संगीत	गोंधळ	ऐक	२८
२९	तोफ : पोलाद :: कप : –	बशी	लाख	चिनीमाती	भट्टी	२९
३०	हिवाळा : उन्हाळा :: थंडी : –	स्वेटर	गरमी	बर्फ	दिवाळी	३०
३१	ज्ञानेश्वर : ज्ञानेश्वरी :: तुकाराम : –	गाथा	दासबोध	भागवत	पोथी	३१
३२	काका : मामा :: आत्या : –	मामी	काकू	मावशी	आजी	३२
३३	गवत : शेळी :: मांस : –	बकरी	सिंह	हरीण	बैल	३३
	आई : मुलगा :: काकू : –	काका	भाचा	नातू	पुतण्या	३४
३५	चैत्र : जानेवारी :: फाल्गुन : –	मे	डिसेंबर	माघ	नोव्हेंबर	३५
३६	पितळ : सोने :: चांदी : –	लोखंड	तांबे	कथील	ब्रांझ	३६
३७	पक्षी : शेपूट :: जहाज : –	सुकाणू	समुद्र	बंदर	कप्तान	३७
३८	चांभार : जोडा :: शिंपी : –	कापड	मशीन	सदरा	कात्री	३८

कसोटी ५

योग्य कारणे

सूचना -

पुढील पानावर काही प्रश्न दिले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाखाली चार उत्तरे दिली आहेत. त्यापैकी जास्तीत जास्त बरोबर असलेले उत्तर शोधा ते उत्तरं अ, ब, क, ड, यापैकी कोणत्या वर्णाक्षरासमोर आहे ते पहा, उत्तरपत्रिकेत त्याप्रश्नक्रमांकासमोरील त्या वर्णाक्षरावर अशी / तिरपी रेघ ओढा

सराव प्रश्न

प्र. १. आई मुलावर का रागावते?
अ. मुलाना चांगले वळण लागावे.
ब. तिला मुले आवडत नाहीत.
क ती स्त्री आहे.
ड. ती मोठी आहे

प्र २ तुम्ही देवळात का जाता?
अ तेथे घंटा वाजविण्यास मिळते.
ब. ते गावाबाहेर आहे.
क. त्याच्यासमोर तळे आहे.
ड. देवदर्शन करता येते.

प्र. ३. लोक विमानाने प्रवास का करतात ?
अ विमानात फुकट जेवण मिळते.
ब. बसायला मऊ खुर्च्या असतात
क. ते हवेतून जाते.
ड. प्रवास लवकर होतो.

सराव प्रश्न क्रमांक १ चे उत्तर ' मुलाना चागले वळण लागावे ' असे आहे. ते 'अ' या वर्णाक्षरापुढे आहे म्हणून उत्तर-पत्रिकेतील सराव प्र. क्र १ समोरील 'अ' या वर्णाक्षरावर अशी / तिरपी रेघ ओढा. याचप्रमाणे उरलेले दोन सराव प्रश्न सोडवा तुम्हाला सराव प्रश्नाची उत्तरे दिली आहेत. त्या उत्तराशी तुमची उत्तरे पडताळून पहा. उत्तरे बरोबर आहेत ना ! आता तुम्हाला प्रश्न सोडविण्याचा सराव झाला आहे याचप्रमाणें खालील २२ प्रश्न सोडवा

प्रत्येक प्रश्नाखालील एकाच वर्णाक्षरावर तिरपी रेघ ओढा

---

१. आपण का जेवतो ?
अ. अन्न रुचकर असते
ब. पोट भरते.
क. शरीराचे पोषण होते
ड आई प्रेमाने वाढते.

२. अल्पबचत योजनेत पैसे का गुतवावेत ?
अ. अधिकारी बचत करण्याचा उपदेश करतात
ब ठिकठिकाणी जाहिराती लावल्या जातात
क. आपले व राष्ट्राचे हित साधते
ड. पोस्टखात्याला काम मिळते.

३. मद्रासी लोक फार कमी कपडे का वापरतात ?
अ ते फार गरीब आहेत.
ब. तेथील हवा उष्ण आहे.
क तेथे तशीच पद्धत आहे
ड. तेथे कापूस व लोकरीची पैदास कमी आहे

४ उन्हात काम करताना शेतकरी मोठा पटका का बांधतो ?
अ विहिरीतून पाणी काढता येते.
ब डोक्याचा घाम आपोआप टिपला जातो.
क. त्याचे वाडवडिल तसे करीत होते.
ड. उन्हापासून सरक्षण होते.

५ शेती सुधारणेच्या कार्यक्रमाला प्राधान्य का दिले जाते ?
अ शेतकरी कर्जमुक्त होईल.
ब. शेती मातेसमान असते.
क. देश अन्नदृष्टचा स्वावलबी होईल
ड लोक खेड्यातून शहराकडे जाणार नाहीत.

६. शाळेचे नियम का पाळावेत ?
अ. केलेले नियम मोडू नयेत.
ब. शिस्त बाणते.
क. शिक्षक तसे सांगतात.
ड. शिक्षा टाळता येते.

(मागे पहा)

७ वैमानिकाजवळ छत्री का असते ?
अ. उन्हाचा त्रास कमी होतो.
ब. पावसापासून संरक्षण मिळते.
क. अपघातात बचाव करता येतो.
ड. गणवेशाचा भाग असतो.

८. देशात पोलीस का असतात ?
अ. ते स्वातंत्र्यदिनी कवायत करतात.
ब. ते मंत्र्यांना मानवंदना देतात
क ते रस्त्यावरील गर्दी हटवितात.
ड. ते सुव्यवस्था राखतात.

९ गाव दरीत आहे असे का म्हणतात ?
अ. गावाभोवती टेकड्या आहेत.
ब. गावाजवळून नदी वाहते.
क. तेथे पाऊस फार पडतो
ड. गावाभोवती जंगल आहे.

१०. शेताना बांध का घालतात ?
अ. एरंड किंवा शेवरी लावता यावी.
ब. जमीन धुवून जाऊ नये.
क. उंचावरुन शेताची राखण करता यावी.
ड जनावरे येऊन पीक नष्ट होऊ नये.

११. राष्ट्रीय सण का साजरे करतात ?
अ. राष्ट्र सपन्न होते.
ब. शाळेला सुट्टी मिळते.
क. राष्ट्रीय भावना वाढते.
ड मिरवणूक काढायला मिळते.

१२. आपण रेडिओ का विकत घेतो ?
अ. रेडिओमुळे घराला शोभा येते.
ब. मनोरंजन होते.
क. घेणाऱ्याजवळ पैसे पुरेसे असतात
ड. समाजात दर्जा वाढतो.

१३. तेल पाण्यावर का तरंगते ?
अ. पाणी त्यांच्यापेक्षा हलके असते.
ब. तेल व पाणी यांचे हाडवैर आहे
क. तेल गळीताच्या धान्यापासून काढतात
ड. ते पाण्यापेक्षा हलके असते.

१४. शाळा का चालविल्या जातात ?
अ. विद्यार्थ्यांना मोठेपणी नोकरी मिळावी
ब. पुस्तके व इतर साहित्य खपावे
क. शिक्षकांना नोकरी मिळावी.
ड जबाबदार नागरिक तयार करावेत.

१५ वाहने रस्त्याच्या डाव्या बाजूनेच का जावीत ?
अ. रहदारीत गोंधळ निर्माण होत नाही.
ब. उजव्या बाजूचा रस्ता पायी चालणारांसाठी मोकळा असतो.
क. वाहने एका बाजूने जाताना छान दिसतात
ड. उजव्या बाजूचा रस्ता खराब असतो

१६. ध्रुवाला तारा का म्हणतात ?
अ तो स्थिर असतो
ब. तो उत्तरेला असतो.
क. तो पृथ्वीपासून दूर आहे
ड. तो स्वयंप्रकाशीत आहे

१७. समुद्राचे पाणी खारट का असते ?
अ. समुद्राखाली मिठाचे खडक असतात.
ब. नद्या क्षार आणून टाकतात.
क उन्हाने त्याच्या पाण्याचे बाष्पीभवन होते.
ड त्यात खारे मासे पोहत असतात

१८ वारंवार सामने का खेळावेत ?
अ. खेळातील कौशल्य वाढते.
ब. दुसरा संघ आव्हान देतो.
क व्यायाम होतो.
ड बक्षीस मिळतात.

१९. सर्दी झालेला माणूस का शिकतो ?
अ. सर्दी बाहेर जाते.
ब. दुसऱ्यांची सहानुभूति मिळते
क ती आवरता येत नाही.
ड. हातरुमालाचा देखावा करता येतो.

२०. एस् टी. मध्ये अडीच वर्षाखालील मुलाचे तिकीट का घेत नाहीत ?
अ ती मोटारीची नासधूस करीत नाहीत
ब त्याना वेगळी जागा द्यावी लागत नाही
क. ती पैसे कमावित नाहीत.
ड मुले ही राष्ट्राची संपत्ती आहे.

२१. तुमच्या गावातील रामरायांना हुशार का म्हणतात ?
अ त्याना पुष्कळ शब्द माहित आहेत.
ब ते खूप पुस्तके वाचतात.
क. त्यांचे पाठांतर चांगले आहे.
ड. ते 'ता' वरुन ताकभात ओळखतात.

२२. गांधीजीना महात्मा का म्हणतात ?
अ. ते शत्रूशीसुद्धा मित्राप्रमाणे वागत असत
ब. ते फार कमी कपडे वापरीत.
क. त्यांनी सत्य अहिंसेचा प्रचार केला
ड. त्यानी अनेक ठिकाणी आश्रम स्थापिले.

कसोटी ६

निष्कर्ष

सूचना-

प्रत्येक प्रश्नात काही माहिती दिली असून त्या आधारे एक प्रश्न विचारला आहे त्या प्रश्नाच्या उत्तरासाठी तीन पर्याय दिले आहेत त्यापैकी अचूक उत्तर शोधा. ते अ, ब, क यापैकी कोणत्या वर्णाक्षरासमोर आहे ते पहा. व कसोटी ५ प्रमाणेच उत्तरपत्रिकेत योग्य ठिकाणी अशी / तिरपी रेघ ओढा.

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. १. कमलचे बाबा व सुधाचे बाबा भाऊ आहेत तर कमल सुधाची कोण?

(अ) आतेबहिण, (ब) चुलत बहिण, (क) सांगता येत नाही.

नमुना प्रश्न १ चे अचूक उत्तर ' चुलत बहिण ' असे आहे. ते 'ब' या वर्णाक्षरापुढे आहे. म्हणून उत्तरपत्रिकेत नमुना प्रश्न १ समोरील ब या वर्णाक्षरावर अशी / तिरपी रेघ ओढा.

या प्रकारचा सराव तुम्हाला पूर्वीच झाला आहे. म्हणून आणखीन सरावासाठी प्रश्न दिले नाहीत आता खालील १८ प्रश्न सोडवा

---

१. बीना सीनापेक्षा कमी सुंदर आहे सीता सीनापेक्षा सुंदर आहे. तर सर्वात जास्त सुंदर कोण ?

(अ) बीना, (ब) सीना, (क) सीता

२. जुन्या व चांगल्या शाळेच्या परीक्षेचे निकाल चांगले असतात. राम परीक्षेत नापास झाला आहे यावरुन खालीलपैकी कोणते विधान अचूक आहे ?

(अ) त्याची शाळा नवीन आहे.
(ब) रामने अभ्यास केला नाही.
(क) त्याची शाळा चांगली नाही.

३. मधूचा मित्र उंच नाही, काळा नाही, लठ्ठ नाही. राघू ठेंगणा, काळा व लठ्ठ आहे. केशव गोरा, ठेंगणा व सडपातळ आहे. राम काळा उंच व सडपातळ आहे तर यापैकी मधूचा मित्र कोण ?

(अ) राघू (ब) केशव (क) राम

४. माझी आई रमेशच्या आईला आई म्हणते, तर रमेश माझा कोण ?

(अ) मामा (ब) काका (क) भाऊ

५. गणित येणाऱ्याना माझ्या खोलीत प्रवेश नाही अशी त्रिबोने आपल्या खोलीवर पाटी लावली होती. त्यावरुन त्रिबोबद्दल कोणते विधान बिनचूक आहे.

(अ) त्रिबो गणित तज्ञ आहे.
(ब) त्रिबोना गणिता विषयी फार आवड आहे.
(क) त्रिबोना गणित न येणाऱ्याबद्दल तिरस्कार आहे

(कृपया पुढे पहा.)

६. गंगूचे वडील गोपूच्या वडिलाना बाबा म्हणतात. तर गंगू गोपूची कोण ?

(अ) पुतणी (ब) मुलगी (क) आत्या.

७ अजय विजयपेक्षा लहान आहे. संजय अजयपेक्षा लहान आहे. तर सर्वात मोठा कोण ?

(अ) अजय, (ब) संजय, (क) विजय.

~~८. राम पाटलाचा मुलगा दौलती व गोटू शिंदेचा मुलगा बाळ हे बाजी जाधवाचे नातू आहेत तर राम व गोटूचे नाते कोणते ?~~

~~(अ) पति-पत्नि, (ब) भाऊ-बहिण, (क) दिर-भावजय.~~

९. वसत म्हणाला " आज सुमत आला तर फिरायला किवा पोहायला जाईन. पण अनंता आला तर सिनेमाला किंवा फिरायला जाईन " ते दोघेही आले तर वसता कोठे जाईल ?.

(अ) फिरायला, (ब) पोहायला, (क) सिनेमाला.

१० कमल विमलच्या डावीकडे आहे. निर्मल विमलच्या उजवीकडे आहे. तर कमल निर्मलच्या कोणत्या बाजूला आहे ?

(अ) उजवीकडे, (ब) डावीकडे, (क) सागता येत नाही.

११. उभट भांड्यातील पाणी तेवढयाच उचीच्या पसरट भाड्यात ओतले असता पाण्याच्या पातळीवर काय परिणाम होईल ?

(अ) कमी होईल, (ब) वाढेल, (क) सांगता येत नाही

१२. सुरेश महेशपेक्षा वेगाने धावला. महेश नरेशपेक्षा वेगाने धावला तर शर्यत कोणी जिकली ?

(अ) नरेश, (ब) महेश, (क) सुरेश

१३. नीना मीनापेक्षा मोठी आहे. नीला मीनापेक्षा मोठी आहे. तर सर्वात लहान कोण ?

(अ) नीना, (ब) मीना, (क) सांगता येत नाही.

१४. मनोज, जगू व सतीश एकाच थिएटरमध्ये एकाच दिवशी एकाच वेळी सिनेमाला गेले तर यावरुन त्याच्याबद्दलचे कोणते विधान अचूक आहे ?

(अ) ते मित्र आहेत, (ब) ते मित्र नाहीत, (क) ते मित्र असू शकतील.

१५ प्रमोद व प्रदीप एकमेकाकडे तोंड करुन बसले आहेत. प्रसाद प्रमोदकडे पाठ करुन बसला आहे तर कोणा दोघाची तोंडे एका दिशेला आहेत ?

(अ) प्रदीप-प्रसाद (ब) प्रमोद-प्रसाद (क) प्रमोद-प्रदीप.

१६. श्रीमंताजवळच मोटारी असतात ! महेश श्रीमंत आहे. म्हणून महेशजवळ मोटार असेल का ?

(अ) होय, (ब) नाही, (क) सांगता येत नाही

१७. हिन्दी-महासागरातील पो पो मध्ये राहणारे लोक कांगटांग नावाचा खेळ खेळतात ! याकरुन कोणता अचूक निष्कर्ष काढाल ?

(अ) पो पो हे बेट आहे.
(ब) कागटांग हा अतिशय अवघड खेळ आहे.
(क) पोपो लोक खेळाचे प्रेमी आहेत

१८. रमेशचा मामा महेशच्या मामाचा मामा आहे तर महेश रमेशचा कोण ?

(अ) भाऊ (ब) भाचा (क) पुतण्या

कसोटी ७

तोंडी उदाहरणे

सूचना :-

खाली गणितातील काही साधी उदाहरणे दिली आहेत. ती तोंडीच सोडवा. उत्तर पत्रिकेत त्या प्रश्नक्रमांकासमोर असलेल्या अशा ------ आडव्या रेषेवर उत्तर लिहा. नमुना प्रश्न

प्र. क्र. १. माझ्याजवळ ५ केळी होती. त्यापैकी मी २ खाल्ली तर माझ्याजवळ किती केळी राहिली ?

याँ उदाहरणाचे उत्तर तीन असे आहे. म्हणून नमुना प्रश्न १ समोरील आडव्या रेषेवर ३ ही संख्या लिहली आहे.

याचप्रमाणे पुढील २३ प्रश्नांची उत्तरे लिहा. खुलासा व आकडेमोड नको आहे.

~~नमुना-प्रश्न~~

१. ६० पैशाची वांगी घेऊन १ रुपया दिल्यास किती पैसे परत मिळतील ? १

२. एका घरात ७ माणसे आहेत. ३ पाहुणे आले तर, तर किती माणसे झाली ? २

३. रामूजवळ १० पेरु होते. २ सडके म्हणून फेकून दिले व ३ खाल्ले, तर त्याच्याजवळ किती पेरु राहिले ? ३

४. १६ ला कितीने गुणल्यास २४×२ च्या गुणाकारा एवढे येईल ? ४

५. १०,००० पैशाचे रुपये किती ? ५

६. माझ्याजवळ ११ मीटर पांढरे कापड होते. त्यातून प्रत्येकी २ मीटरप्रमाणे ३ परकर व ३ मीटरचा एक शर्ट शिवला, तर किती कापड शिल्लक राहिले ? ६

७. १ क्विंटल गव्हाची किंमत १३२ रुपये असल्यास १ किलो गव्हाची किंमत किती पैसे होईल ? ७

८. रामू रात्री ९॥ वाजता झोपतो. व सकाळी ५॥ ला उठतो, तर तो किती तास झोपतो ? ८

९. १ मीटर कपडा वाळण्यास एक तास लागतो, तर १० मीटर कपडा वाळण्यास किती तास लागतील ? ९

१०. खालील उदाहरणात कोणता अंक पुसला गेला आहे ? १०

४□२
×१६
―――
६९१२

११. एक हमाल घरुन जाताना २५ पैसे घेऊन गेला. त्यानी २। रुपये कमावले. त्यापैकी १॥। रुपये खर्च केले तर त्याने घरी येताना किती रुपये आणले ? ११

१२. एक गाडी ५ तासात ४४ किलोमीटर गेली पहिल्या तासात १० किलोमीटर, दुसऱ्या तासात ८ किलोमीटर व तिसऱ्या तासात ७ किलोमीटर आणि चौथ्या तासात ६ किलोमीटर गेली तर पाचव्या तासात ती किती किलोमीटर गेली असेल ? १२

१३. तीन सख्यांचा गुणाकार ९० आहे. त्यापैकी दोन सख्याचा गुणाकार १० असल्यास तिसरी संख्या कोणती ? १३

१४. एकाने काही खुर्च्या ५०० रुपायाना घेऊन ७०० रुपायास विकल्याने प्रत्येक खुर्चीमागे ४ रु. नफा झाला तर त्याने किती खुर्च्या विकत घेतल्या ? १४

(कृपया पुढे पहा)

१५. राम, राधा व गणेश यांच्या वयाची बेरीज ३० वर्षे आहे. ती ५ वर्षांनी किती होईल ? १५

१६. १० मीटर गजाचे १० सारखे तुकडे पाडावयाचे आहेत. प्रत्येक वेळेस एकच तुकडा पाडला, तर गज कितीदा कापला गेला? १६

१७. ३।। मीटर कपड्याची किमत २१ रुपये आहे, तर ५।। मीटर कपड्याची किमत किती ? १७

१८. माधवरावांनी आणलेल्या गोळ्यांपैकी निम्म्या गोळ्या विकासला दिल्या, विकासच्या निम्म्या सुहासला दिल्या व राहिलेल्या ५ कमलला दिल्या, तर त्यांनी किती गोळ्या वाटल्या ? १८

१९. दामू व गणूने मिळून ९ पेरु खाल्ले. दामूने गणूच्या दुप्पट खाल्ले, तर दामूने किती पेरु खाल्ले ? १९

२०. एक खेळाडू १० सेकंदात १०० मीटर धावतो. तर १/२ सेकंदात किती मीटर धावेल ? २०

२१. ३०० घनमीटर धारणेच्या टाकीची आतून लांबी १० मीटर व रुंदी ६ मीटर असल्यास खोली किती ? २१

२२. मोहन व माधवीमध्ये १ रुपया असा वाटला की मोहनला माधवीपेक्षा २० पैसे कमी मिळाले, तर मोहनला किती पैसे मिळाले ? २२

२३. एक लिटर दुधाची किंमत १.४० रुपये असल्यास २०० मिलिलीटर दुधाची किंमत किती पैसे होईल ? २३

कसोटी ८

संख्यांचा क्रम

सूचना–

प्रत्येक ओळीत सहा संख्या दिल्या आहेत. त्या एक विशेष नियम पाळतात. तो नियम शोधा, आणि त्या नियमाप्रमाणे येणाऱ्या पुढील दोन संख्या ओळखा. उत्तरपत्रिकेत त्या प्रश्नक्रमांकासमोर असलेल्या अशा ——, —— दोन आडव्या रेषांवर त्या संख्या त्याच क्रमाने लिहा.

नमुना प्रश्न

१)	१,	३,	५,	७,	९,	११,	——, ——	(१
२)	८०,	७०,	६०,	५०,	४०,	३०,	——, ——	(२
३)	१,	४,	१,	५,	१,	६,	——, ——	(३

नमुना प्रश्न क्र. १ मध्ये सहा विषम संख्या क्रमाने आहेत. या नियमाप्रमाणे ११ च्या पुढे येणाऱ्या संख्या १३ व १५ आहेत म्हणून उत्तरपत्रिकेत नमुना प्रश्न क्र १ समोरील दोन आडव्या रेषांवर क्रमाने १३ व १५ या संख्या लिहील्या आहेत.

नमुना प्रश्न क्र. २ व ३ ची उत्तरे उत्तरपत्रिकेत त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील आडव्या रेषांवर लिहिलेली आहेत. याचप्रमाणे पुढील २२ प्रश्न सोडवा.

---

१)	६,	७,	८,	९,	१०,	११,	——, ——	(१
२)	५,	१०,	१५,	२०,	२५,	३०,	——, ——	(२
३)	२२,	२१,	२०,	१९,	१८,	१७,	——, ——	(३
४)	१५,	१७,	१९,	२१,	२३,	२५,	——, ——	(४
५)	२४,	२२,	२०,	१८,	१६,	१४,	——, ——	(५
६)	१,	२,	४,	८,	१६,	३२,	——, ——	(६
७)	३६,	३२,	२८,	२४,	२०,	१६,	——, ——	(७
८)	१०१,	२०२,	३०३,	४०४,	५०५,	६०६,	——, ——	(८
९)	३८,	३५,	३२,	२९,	२६,	२३,	——, ——	(९
१०)	१६,	८,	४,	२,	१,	१/२,	——, ——	(१०
११)	१९/२३,	१९/२१,	१९/१९,	१९/१७,	१९/१५,	१९/१३,	——, ——	(११
१२)	२५,	२५,	२१,	२१,	१७,	१७,	——, ——	(१२
१३)	१७/२३,	१८/२१,	१९/१९,	२०/१७,	२१/१५,	२२/१३,	——, ——	(१३
१४)	८,	९,	११,	१४,	१८,	२३,	——, ——	(१४
१५)	७,	५,	१२,	५,	१७,	५,	——, ——	(१५
१६)	१०,	१४,	१२,	१६,	१४,	१८,	——, ——	(१६
१७)	१०००,	१००,	१०,	१,	.१,	.०१,	——, ——	(१७
१८)	१,	२,	४,	७,	११,	१६,	——, ——	(१८
१९)	१२,	२३,	३४,	४५,	५६,	६७,	——, ——	(१९
२०)	१४४,	१२१,	१००,	८१,	६४,	४९,	——, ——	(२०
२१)	३०,	२९,	२७,	२४,	२०,	१५,	——, ——	(२१
२२)	१९१,	२८२,	३७३,	४६४,	५५५,	६४६,	——, ——	(२२

ANSWER SHEET

उत्तर पत्रिका

नांव ______________________ इयत्ता ________

शाळेचे नांव ______________________ गांव ______________ जन्मतारीख

तालुका ------- जिल्हा -------- दिनांक

कसोटी १

सराव प्रश्न

१ अ, ब, क, ड,
२ अ, ब, क, ड,
३ अ, ब, क, ड,
४ अ, ब, क, ड,

---

१ अ, ब, क, ड,
२ अ, ब, क, ड,
३ अ, ब, क, ड,
४ अ, ब, क, ड,
५ अ, ब, क, ड,
६ अ, ब, क, ड,
७ अ, ब, क, ड,
८ अ, ब, क, ड,
९ अ, ब, क, ड,
१० अ, ब, क, ड,
११ अ, ब, क, ड,
१२ अ, ब, क, ड,
१३ अ, ब, क, ड,
१४ अ, ब, क, ड,
१५ अ, ब, क, ड,
१६ अ, ब, क, ड,
१७ अ, ब, क, ड,
१८ अ, ब, क, ड,
१९ अ, ब, क, ड,
२० अ, ब, क, ड,
२१ अ, ब, क, ड,
२२ अ, ब, क, ड,
२३ अ, ब, क, ड,
२४ अ, ब, क, ड,
२५ अ, ब, क, ड,
२६ अ, ब, क, ड,
२७ अ, ब, क, ड,
२८ अ, ब, क, ड.
२९ अ, ब, क, ड,
३० अ, ब, क, ड,
३१ अ, ब, क, ड,
३२ अ, ब, क, ड,
३३ अ, ब, क, ड,
३४ अ, ब, क, ड,
३५ अ, ब, क, ड,
३६ अ, ब, क, ड,
३७ अ, ब, क, ड,
३८ अ, ब, क, ड,

कसोटी २

सराव प्रश्न

१ अ, ब, क, ड,
२ अ, ब, क, ड,
३ अ, ब, क, ड,
४ अ, ब, क, ड,

---

१ अ, ब, क, ड,
२ अ, ब, क, ड,
३ अ, ब, क, ड,
४ अ, ब, क, ड,
५ अ, ब, क, ड,
६ अ, ब, क, ड,
७ अ, ब, क, ड,
८ अ, ब, क, ड,
९ अ, ब, क, ड,
१० अ, ब, क, ड,
११ अ, ब, क, ड,
१२ अ, ब, क, ड,
१३ अ, ब, क, ड,
१४ अ, ब, क, ड,
१५ अ, ब, क, ड,
१६ अ, ब, क, ड,
१७ अ, ब, क, ड,
१८ अ, ब, क, ड,
१९ अ, ब, क, ड,
२० अ, ब, क, ड,
२१ अ, ब, क, ड,
२२ अ, ब, क, ड,
२३ अ, ब, क, ड,
२४ अ, ब, क, ड,
२५ अ, ब, क, ड,
२६ अ, ब, क, ड,
२७ अ, ब, क, ड,
२८ अ, ब, क, ड,
२९ अ, ब, क, ड,
३० अ, ब, क, ड,
३१ अ, ब, क, ड,
३२ अ, ब, क, ड,
३३ अ, ब, क, ड,
३४ अ, ब, क, ड,
३५ अ, ब, क, ड,
३६ अ, ब, क, ड,
३७ अ, ब, क, ड,
३८ अ, ब, क, ड,

कसोटी ३

सराव प्रश्न

१ अ, ब, क, ड, ई
२ अ, ब, क, ड, ई
३ अ, ब, क, ड, ई
४ अ, ब, क, ड, ई

---

१ अ, ब, क, ड, ई
२ अ, ब, क, ड, ई
३ अ, ब, क, ड, ई
४ अ, ब, क, ड, ई
५ अ, ब, क, ड, ई
६ अ, ब, क, ड, ई
७ अ, ब, क, ड, ई

८ अ, ब, क, ड, ई
९ अ, ब, क, ड, ई
१० अ, ब, क, ड, ई
११ अ, ब, क, ड, ई
१२ अ, ब, क, ड, ई
१३ अ, ब, क, ड, ई
१४ अ, ब, क, ड, ई
१५ अ, ब, क, ड, ई
१६ अ, ब, क, ड, ई
१७ अ, ब, क, ड, ई
१८ अ, ब, क, ड, ई
१९ अ, ब, क, ड, ई
२० अ, ब, क, ड, ई
२१ अ, ब, क, ड, ई
२२ अ, ब, क, ड, ई
२३ अ, ब, क, ड, ई
२४ अ, ब, क, ड, ई
२५ अ, ब, क, ड, ई
२६ अ, ब, क, ड, ई
२७ अ, ब, क, ड, ई
२८ अ, ब, क, ड, ई
२९ अ, ब, क, ड, ई
३० अ, ब, क, ड, ई
३१ अ, ब, क, ड, ई
३२ अ, ब, क, ड, ई
३३ अ, ब, क, ड, ई
३४ अ, ब, क, ड, ई
३५ अ, ब, क, ड, ई
३६ अ, ब, क, ड, ई
३७ अ, ब, क, ड, ई

कसोटी ४

सराव प्रश्न

१ अ, ब, क, ड
२ अ, ब, क, ड
३ अ, ब, क, ड
४ अ, ब, क, ड

---

१ अ, ब, क, ड
२ अ, ब, क, ड
३ अ, ब, क, ड
४ अ, ब, क, ड
५ अ, ब, क, ड

६ अ, ब, क, ड
७ अ, ब, क, ड
८ अ, ब, क, ड
९ अ, ब, क, ड
१० अ, ब, क, ड
११ अ, ब, क, ड
१२ अ, ब, क, ड
१३ अ, ब, क, ड
१४ अ, ब, क, ड
१५ अ, ब, क, ड
१६ अ, ब, क, ड
१७ अ, ब, क, ड
१८ अ, ब, क, ड
१९ अ, ब, क, ड
२० अ, ब, क, ड
२१ अ, ब, क, ड
२२ अ, ब, क, ड
२३ अ, ब, क, ड
२४ अ, ब, क, ड
२५ अ, ब, क, ड
२६ अ, ब, क, ड
२७ अ, ब, क, ड
२८ अ, ब, क, ड
२९ अ, ब, क, ड
३० अ, ब, क, ट
३१ अ, ब, क, ड
३२ अ, ब, क, ड
३३ अ, ब, क, ड
३४ अ, ब, क, ड
३५ अ, ब, क, ड
३६ अ, ब, क, ड
३७ अ, ब, क, ड
३८ अ, ब, क, ड

कसोटी ५

सराव प्रश्न

१ अ, ब, क, ड
२ अ, ब, क, ड
३ अ, ब, क, ड

---

१ अ, ब, क, ड
२ अ, ब, क, ड
३ अ, ब, क, ड
४ अ, ब, क, ड
५ अ, ब, क, ड
५ अ, ब, क, ड
७ अ, ब, क, ड
८ अ, ब, क, ड
९ अ, ब, क, ड
१० अ, ब, क, ड
११ अ, ब, क, ड
१२ अ, ब, क, ड
१३ अ, ब, क, ड
१४ अ, ब, क, ड
१५ अ, ब, क, ड
१६ अ, ब, क, ड
१७ अ, ब, क, ड
१८ अ, ब, क, ड
१९ अ, ब, क, ड
२० अ, ब, क, ड
२१ अ, ब, क, ड
२२ अ, ब, क, ड

कसोटी ६

नमुना प्रश्न

१ अ, ब, क

---

१ अ, ब, क
२ अ, ब, क
३ अ, ब, क
४ अ, ब, क
५ अ, ब, क
६ अ, ब, क
७ अ, ब, क

[redacted]

९ अ, ब, क
१० अ, ब, क
११ अ, ब, क
१२ अ, ब, क
१३ अ, ब, क
१४ अ, ब, क
१५ अ, ब, क
१६ अ, ब, क
१७ अ, ब, क
१८ अ, ब, क

कसोटी ७

नमुना प्रश्न

१ ३

१ ____
२ ____
३ ____
४ ____
५ ____
६ ____
७ ____
८ ____
९ ____
१० ____
११ ____
१२ ____
१३ ____
१४ ____
१५ ____
१६ ____
१७ ____
१८ ____
१९ ____
२० ____
२१ ____
२२ ____
२३ ____

कसोटी ८

नमुना प्रश्न

१ १३ , १५
२ २० , १०
३ १ , ७

१ ____ , ____
२ ____ , ____
३ ____ , ____
४ ____ , ____
५ ____ , ____
६ ____ , ____
७ ____ , ____
८ ____ , ____
९ ____ , ____
१० ____ , ____
११ ____ , ____
१२ ____ , ____
१३ ____ , ____
१४ ____ , ____
१५ ____ , ____
१६ ____ , ____
१७ ____ , ____
१८ ____ , ____
१९ ____ , ____
२० ____ , ____
२१ ____ , ____
२२ ____ , ____

कसोटी १

समान अर्थाचे शब्द

प्र॰ क्र॰

१ अ ब क/ ड

२ अ ब क ड

३ अ ब क ड

कसोटी २

विरुध्दार्थी शब्द

प्र॰ क्र॰

१ अ ब क ड

२ अ ब क ड

३ अ ब क ड

कसोटी ३

वर्गीकरण

प्र॰ क्र॰

१ अ ब क ड ई

२ अ ब क ड ई

३ अ ब क ड ई

कसोटी ४

सारख्या संबंधाच्या जोडया

प्र॰ क्र॰

१ अ ब क ड

२ अ ब क ड

३ अ ब क ड

४ अ ब क ड

कसोटी ५

योग्य कारणे

प्र॰ क्र॰

१ अ ब क ड

२ अ ब क ड

३ अ ब क ड

कसोटी ६

निष्कर्ष

प्र॰ क्र॰

१ अ ब क

कसोटी प्रश्नांची उत्तरे.

प्रश्न क्र.	कसोटी क्रमांक.							
	१	२	३	४	५	६	७	८
१	क	ड	ड	क	क	क	४०	१२, १३
२	अ	क	ई	ब	क	ब	१०	३५, ४०
३	ब	अ	ड	ब	ब	ब	५	१६, १५
४	ड	ब	क	ड	ड	अ	३	२७, २९
५	अ	क	ड	क	क	क	१००	१२, १०
६	ड	अ	क	ब	ब	अ	३	६४, १२८
७	ड	क	ई	ड	क	क	१३२	१२, ८
८	ब	अ	व	क	ड	-	८	७०७, ८०८
९	क	ड	क	क	अ	अ	१	२०, १७
१०	अ	ब	ई	अ	क	ब	३	$\frac{१}{४}$, $\frac{१}{८}$
११	ब	ड	ई	ब	क	अ	१	$\frac{१९}{११}$, $\frac{१९}{९}$
१२	क	ब	ड	ड	ब	क	१३	१३, १३
१३	अ	ड	क	अ	ड	ब	९	$\frac{२३}{११}$, $\frac{२४}{९}$
१४	ड	ब	अ	क	ड	क	५०	२९, ३६
१५	अ	ब	अ	अ	अ	अ	४५	२२, ५
१६	अ	ब	ब	ड	ड	क	९	१६, २०
१७	क	ब	क	ड	ब	अ	३३	.००१, .०००१
१८	ब	अ	क	क	अ	ब	२०	२२, २९

	१	२	३	४	५	६	७	८
१९	ड	ड	ड	ब	क		६	७८, ८९
२०	ब	अ	अ	अ	ब		२	३६, २५
२१	अ	ड	क	क	ड		५	९, २
२२	क	क	ड	अ	अ		४०	७३७, ८२८
२३	ड	अ	ब	ड			२८	
२४	ब	ब	ब	अ				
२५	क	ड	क	ड				
२६	ब	क	ई	ब				
२७	अ	अ	अ	अ				
२८	क	ब	क	ड				
२९	ड	ड	अ	क				
३०	ब	ड	क	ब				
३१	अ	ब	अ	अ				
३२	ड	क	अ	क				
३३	ब	अ	ब	ब				
३४	क	ब	ब	ड				
३५	अ	ड	ब	ब				
३६	क	ब	अ	क				
३७	ड	क	अ	अ				
३८	अ	अ	-	क				

उत्तर पत्रिका

नांव ________ इयत्ता ________

शाळेचे नांव ________ गांव ________ जन्मतारीख

तालुका ------ जिल्हा -------- दिनांक

कसोटी १

सराव प्रश्न

१ अ, ब, क, ड,
२ अ, ब, क, ड,
३ अ, ब, क, ड,
४ अ, ब, क, ड,

१ अ, ब, , ड,
२ ब, क. ड,
३ अ, क, ड,
४ अ, ब, क,
५ ब क, ड,
६ अ, ब, क,
७ अ, ब, क,
८ अ, क, ड,
९ अ, ब, ड,
१० ब, क, ड,
११ अ, क ड,
१२ अ, ब, ड,
१३ ब, क, ड,
१४ अ, ब, क,
१५ ब, क, ड,
१६ ब क, ड
१७ अ, ब, ड,
१८ अ, क ड,
१९ अ, ब, क,
२० अ, क, ड,
२१ ब, क, ड,
२२ अ, ब, ड,
२३ अ, ब, क,
२४ अ, क, ड,
२५ अ, ब, ड,
२६ अ, क, ड,
२७ ब, क, ड,
२८ अ, ब, ड,
२९ अ, ब, क,
३० अ, क, ड,
३१ ब, क, ड,
३२ अ, ब, क,
३३ अ, क, ड,
३४ अ ब ड,
३५ ब, क, ड,
३६ अ ब, ड,
३७ अ, ब, क,
३८ ब, क, ड,

कसोटी २

सराव प्रश्न

१ अ, ब, क, ड,
२ अ, ब, क, ड,
३ अ, ब, क, ड,
४ अ, ब, क, ड,

१ अ, ब, क,
२ अ, ब, ड,
३ ब, क, ड,
४ अ, क, ड,
५ अ, ब, ड,
६ ब, क, ड,
७ अ, ब, ड,
८ ब, क, ड,
९ अ, ब, क,
१० अ, क, ड,
११ अ, ब, क,
१२ अ, क, ड,
१३ अ, ब, क,
१४ अ, क, ड,
१५ अ, ब, ड,
१६ अ, क, ड,
१७ अ, क, ड,
१८ ब, क, ड,
१९ अ, ब, क
२० ब, क, ड,
२१ अ, ब, क,
२२ अ, ब, ड,
२३ ब, क, ड,
२४ अ, क, ड,
२५ अ, ब, क,
२६ अ, ब, ड,
२७ ब, क, ड,
२८ अ, क, ड,
२९ अ, ब, क,
३० अ, ब, क,
३१ अ, क, ड,
३२ अ, ब, ड,
३३ ब, क, ड,
३४ अ, क, ड,
३५ अ, ब, क,
३६ अ, क, ड,
३७ अ, ब, ड,
३८ ब, क, ड,

कसोटी ३

सराव प्रश्न

१ अ, ब, क, ड, ई
२ अ, ब, क, ड, ई
३ अ, ब, क, ड, ई
४ अ, ब, क, ड, ई

१ अ, ब, क, ई
२ अ, ब, क, ड,
३ अ, ब, क, ई
४ अ, ब, ड, ई
५ अ, ब, क, ई
६ अ, ब, ड, ई
७ अ, ब, क, ड,

सोटी ७

नमुना प्रश्न

१ ३

१ ____
२ ____
३ ____
४ ____
५ ____
६ ____
७ ____
८ ____
९ ____
१० ____
११ ____
१२ ____
१३ ____
१४ ____
१५ ____
१६ ____
१७ ____
१८ ____
१९ ____
२० ____
२१ ____
२२ ____
२३ ____

कसोटी ८

नमुना प्रश्न

१ १३ , १५
२ २० , १०
३ १ , ७

१ ____ , ____
२ ____ , ____
३ ____ , ____
४ ____ , ____
५ ____ , ____
६ ____ , ____
७ ____ , ____
८ ____ , ____
९ ____ , ____
१० ____ , ____
११ ____ , ____
१२ ____ , ____
१३ ____ , ____
१४ ____ , ____
१५ ____ , ____
१६ ____ , ____
१७ ____ , ____
१८ ____ , ____
१९ ____ , ____
२० ____ , ____
२१ ____ , ____
२२ ____ , ____

८ अ, क, ड, ई
९ अ, ब, ड, ई
१० अ, ब, क, ड,
११ अ, ब, क, ड,
१२ अ, ब, क, ई
१३ अ, ब, ड, ई
१४ ब, क, ड, ई
१५ ब, क, ड, ई
१६ अ, क, ड, ई
१७ अ, ब, ड, ई
१८ अ, ब, ड, ई
१९ अ, ब, क, ई
२० ब, क, ड, ई
२१ अ, ब, ड, ई
२२ अ, ब, क, ई
२३ अ, क, ड, ई
२४ अ, क, ड, ई
२५ अ, ब, ड, ई
२६ अ, ब क, ड,
२७ ब, क, ड, ई
२८ अ, ब, ड, ई
२९ ब, क, ड, ई
३० अ, ब, ड, ई
३१ ब, क, ड, ई
३२ ब, क, ड, ई
३३ अ, क, ड, ई
३४ अ, क, ड, ई
३५ अ, क, ड, ई
३६ ब, क, ड, ई
३७ ब क, ड, ई

कसोटी ४

सराव प्रश्न

१ अ, ब, क, ड
२ अ, ब, क, ड
३ अ, ब, क, ड
४ अ, ब, क, ड

---

१ अ, ब, ड
२ अ, क, ड
३ अ, क, ड
४ अ, ब, क,
५ अ, ब, ड

६ अ, क, ड
७ अ, ब, क,
८ अ, ब, ड
९ अ, ब, ड
१० ब, क, ड
११ अ, क, ड
१२ अ, ब, क,
१३ ब, क, ड
१४ अ, ब, ड
१५ ब, क, ड
१६ अ, ब, क,
१७ अ, ब, क,
१८ अ, ब, ड
१९ अ, क, ड
२० ब, क, ड
२१ अ, ब, ड
२२ ब, क, ड
२३ अ, ब, क,
२४ ब, क, ड
२५ अ, ब, क,
२६ अ, क, ड
२७ ब, क, ड
२८ अ, ब, क,
२९ अ, ब, ड
३० अ, क, ट
३१ ब, क, ड
३२ अ, ब, ड
३३ अ, क, ड
३४ अ, ब, क,

३५ अ, क, ड
३६ अ, ब, ड
३७ ब, क, ड
३८ अ, ब, ड

कसोटी ५

सराव प्रश्न

१ अ, ब, क, ड
२ अ, ब, क, ड
३ अ, ब, क, ड

---

१ अ, ब, ड
२ अ, ब, ड
३ अ, क, ड
४ अ, ब, क,
५ अ, ब, ड
६ अ, क, ड
७ अ, ब, ड
८ अ, ब, क,
९ ब, क, ड
१० अ, क, ड
११ अ, ब, ड
१२ अ, क, ड
१३ अ, ब, क,
१४ अ, ब. क,
१५ ब, क, ड
१६ अ, ब, क,
१७ अ, क, ड
१८ ब, क, ड
१९ अ, ब, ड
२० अ, क, ड
२१ अ, ब, क,
२२ ब, क, ड

कसोटी ६

नमुना प्रश्न

१ अ, ब, क

---

१ अ, ब,
२ अ, क
३ अ, क
४ ब, क
५ अ, ब,
६ ब, क
७ अ, ब,
८ अ, ब, क
९ ब, क
१० अ, क
११ ब, क
१२ अ, ब,
१३ अ, क
१४ अ, ब,
१५ ब, क
१६ अ, ब, क
१७ ब, क
१८ अ, क

विभाग – १

सूचना

१. या पुस्तिकेत ४ कसोट्या दिल्या आहेत. त्या एका पाठो पाठ एक सोडवा.

२. प्रत्येक कसोटी वेगळ्या प्रकारे सोडवावयाची आहे. ती कशी सोडवावी व उत्तरांची नोंद उत्तरपत्रिकेत कशी करावी याबद्दलच्या सूचना प्रत्येक कसोटीच्या प्रारंभी दिल्या आहेत. त्या शेवटपर्यंत काळजीपूर्वक वाचा आणि मगच कसोटी प्रश्न सोडवा.

३. तुमच्या सरावासाठी प्रत्येक कसोटीत चार सराव प्रश्न दिले आहेत. त्यापैकी एका प्रश्नाच्या उत्तरांची नोंद उत्तरपत्रिकेत केली आहे. त्याचप्रमाणें राहिलेल्या सराव प्रश्नांचीं नोंद उत्तरपत्रिकेत त्याच सराव प्रश्न क्रमांकासमोर करा.

४. सराव प्रश्नाची उत्तरे उत्तरपत्रिकेच्या शेवटच्या पृष्ठावर दिली आहेत. कसोटी प्रश्न सोडविण्यापूर्वी तुमची सराव प्रश्नांची उत्तरे त्याच्याशी पडताळून पहा. ती निश्चित बरोबर असणार.

५. एकाद्या उत्तराची नोंद केल्यानंतर ते चुकीचे वाटल्यास ज्या अक्षराखाली आपण आडवी रेषा ओढली आहे, त्या अक्षरावर अशी X फुली मारा, आणि दुसऱ्या अक्षराखाली आडवी रेष ओढा.

६. या चारी कसोट्या सोडवून झाल्यावर उभे रहा. ही प्रश्नपित्रका परत करा. उत्तरपत्रिका तुमच्या जवळच ठेवा.

७. त्यानंतर १० मिनिटानी दुसरी प्रश्नपत्रिका तुम्हाला मिळेल.

८. प्रश्नपत्रिकेत कोठेही कांहीही लिहू नका.

कसोटी १

समान अर्थाचे शब्द

सूचना –

प्रत्येक ओळीतील पहिला शब्द वाचा. त्याच शब्दासमोर अ, ब, क, ड या शीर्षकाखाली चार शब्द दिले आहेत. त्या चारापैकी पहिल्या शब्दाच्या समानअर्थी किंवा जवळ जवळ त्याच अर्थी असलेला शब्द शोधा. तो अ, ब, क, ड यापैकी कोणत्या शीर्षकाखाली आहे ते पहा, आणि उत्तर पत्रिकेत त्या प्रश्नक्रमांकासमोर त्या वर्णाक्षराखाली अशी —— आडवी रेघ ओढा.

सराव प्रश्न

अ. क्र.		अ.	ब.	क.	ड.
१	मस्तक	नाक	डोळा	डोके	केस
२	शर्ट	अंगरखा	धोतर	टोपी	इजार
३	सुवर्ण	रुपे	तांबे	चांदी	सोने
४	गृह	खाणावळ	घर	दवाखाना	तुरुंग

सराव प्रश्न क्र. १ मध्ये **मस्तक** या शब्दाच्या **समानार्थी** असलेला **डोके** हा शब्द **'क'** या वर्णाक्षराखाली आहे. म्हणून उत्तर पत्रिकेतील कसोटी १, सराव प्रश्न क्र. १ समोरील 'क' या वर्णाक्षराखाली अशी —— आडवी रेघ (क) ओढली आहे.

त्याचप्रमाणें राहिलेले तीन सराव प्रश्न सोडवा. सराव प्रश्नांची उत्तरे उत्तर पत्रिकेच्या शेवटच्या पृष्ठावर दिली आहेत. त्यांच्याशी तुमची उत्तरे पडताळून पहा. तुमची उत्तरे बरोबर आहेत ना? आता तुम्हाला सराव झाला आहे. याच प्रमाणे पुढील पृष्ठावरील २४ प्रश्न सोडवा.

उत्तर पत्रिकेत प्रत्येक ओळीतील **'एकाच'** वर्णाक्षराखाली आडवी रेघ ओढा.

पान उलटा

कसोटी १

		अ	ब	क	ड	
१	सरिता	संपणे	नदी	तलाव	निर्झर	१
२	अश्व	घोडा	प्राणी	जग	पिंपळ	२
३	मेघ	आकाश	बाष्प	पाऊस	ढग	३
४	पवन	वारा	हवा	चक्की	पवित्र	४
५	अन्तःकरण	मन	दया	शेवट	प्रेम	५
६	गिरी	टेकडी	गोसावी	पर्वत	डोंगर	६
७	उपवन	बाग	फुलझाडे	अरण्य	कुरण	७
८	दिनकर	इंद्र	मनुष्य	दिवस	सूर्य	८
९	नामांकित	हुषार	प्रसिद्ध	ज्ञानी	जाणकार	९
१०	सुमन	सुंदर	प्रसन्न	सुवास	फूल	१०
११	दीन	पांगळा	दिवस	भुकेला	गरीब	११
१२	चविष्ट	गोड	खमग	रुचकर	मऊ	१२
१३	मंगल	उत्तम	शुभ	कार्य	ग्रह	१३
१४	सदैव	दररोज	नशीबवान	वारवार	नेहमी	१४
१५	अंजली	पाणी	मासिक	मुलगी	ओंजळ	१५
१६	आज्ञा	विनंती	आदेश	प्रार्थना	विनवणी	१६
१७	अरेरे !	हुर्रे !	छान !	बिचारा !	बापरे !	१७
१८	प्रसार	विरोध	फैलाव	बचाव	प्रचार	१८
१९	वृक्ष	छाती	हृदय	झाड	डोळा	१९
२०	प्रेक्षणीय	प्राचीन	टुमदार	सुंदर	प्रसिद्ध	२०
२१	ज्येष्ठ	वडील	लहान	महिना	नक्षत्र	२१
२२	उपहास	हास्य	मंदस्मित	थट्टा	फराळ	२२
२३	आयास	परिश्रम	आराम	सुख	आळस	२३
२४	ओझरता	ओहळ	अर्धवट	झुरणारा	वाहणारा	२४

कसोटी २

विरुद्धार्थी शब्द

सूचना –

प्रत्येक ओळीतील पहिला शब्द वाचा. त्याच शब्दासमोर अ, ब, क, ड या शीर्षकाखाली चार शब्द दिले आहेत. त्या चारापैकी पहिल्या शब्दाच्या विरुद्धार्थी किंवा जवळ जवळ विरुद्धार्थी जो शब्द आहे तो शोधा. तो अ, ब, क, ड यापैकी कोणत्या शीर्षकाखाली आहे ते पहा, आणि उत्तर पत्रिकेत त्या प्रश्नक्रमांकासमोर त्या वर्णाक्षराखाली अशी —— आडवी रेघ ओढा.

सराव प्रश्न

अ क्र		अ.	ब.	क.	ड.
१	चांगला	शहाणा	धूर्त	वाईट	रागीट
२	शांत	रागीट	प्रामाणिक	गर्विष्ट	विनोदी
३	अंधार	सुख	प्रकाश	झोप	प्रगती
४	रिकामा	पुष्कळ	जड	भरपूर	भरलेला

सराव प्रश्न क्र. १ मध्ये **चांगला** या शब्दाच्या **विरुद्धार्थी** असलेला **वाईट** हा शब्द 'क' या वर्णाक्षराखाली आहे. म्हणून उत्तर पत्रिकेतील कसोटी २, सराव प्रश्न क्र. १ समोरील 'क' या वर्णाक्षराखाली अशी ——आडवी रेघ (क) ओढली आहे.

त्याचप्रमाणें राहिलेले तीन सराव प्रश्न सोडवा. सराव प्रश्नांची उत्तरे उत्तर पत्रिकेच्या शेवटच्या पृष्ठावर दिली आहेत. त्यांच्याशी तुमची उत्तरे पडताळून पहा. तुमची उत्तरे बरोबर आहेत ना? आता तुम्हाला सराव झाला आहे. **याच प्रमाणे पुढील पृष्ठावरील २४ प्रश्न सोडवा.**

उत्तर पत्रिकेत प्रत्येक ओळीतील 'एकाच' वर्णाक्षराखाली आडवी रेघ ओढा.

पान उलटा

कसोटी २

		अ	ब	क	ड	
१	स्त्री	मुलगा	बाप	पुरुष	भाऊ	१
२	शत्रू	भाऊ	बहिण	मित्र	शिष्य	२
३	निंदा	नालस्ती	स्तुती	कलंक	शिवी	३
४	वांझोटी	रंगरंगोटी	लेकुरवाळी	अर्धपोटी	लंगोटी	४
५	तेजी	लाभ	मंदी	हानी	टंचाई	५
६	झटकन्	चटकन्	जलद	शिथिल	सावकाश	६
७	उच्च	खोल	पाया	ठेंगणा	नीच	७
८	क्रूर	नम्र	दयाळू	भित्रा	सभ्य	८
९	दीर्घ	लहान	ऱ्हस्व	विशाल	कमी	९
१०	प्राचीन	चीन	नवीन	पश्चिम	अर्वाच्य	१०
११	तीव्र	कठिण	जलद	मऊ	सौम्य	११
१२	उंच	ठेंगणा	आखूड	लहान	अरुंद	१२
१३	घट्ट	दाट	दुबळा	द्रव	सैल	१३
१४	भ्याड	कष्टाळू	प्रेमळ	शूर	लायक	१४
१५	डोंगर	उतार	गुहा	माथा	दरी	१५
१६	विश्वासू	स्वार्थी	दुष्ट	दगलबाज	लाचार	१६
१७	विद्वान	अडाणी	निरक्षर	विदूषक	विदुषी	१७
१८	जयंती	महाळ	पुण्यतिथी	जन्मदिन	श्राद्ध	१८
१९	ओढणे	पाडणे	मारणे	सोडणे	ढकलणे	१९
२०	घमेंडखोर	नम्र	बावळट	भित्रा	लाजाळू	२०
२१	तुसडा	आनंदी	तृप्त	मनमिळाऊ	कठोर	२१
२२	निर्मिती	विध्वंस	कृती	हानी	पतन	२२
२३	बेढब	चांगला	सुकुमार	डौलदार	गोरा	२३
२४	प्रेम	द्वेष	राग	गर्व	लोभ	२४

कसोटी ३

सारख्या संबंधाच्या जोडया

सूचना –

प्रत्येक ओळीतील पहिले दोन शब्द वाचा. त्या दोन शब्दात कोणत्या प्रकारचा संबंध आहे ते जाणून घ्या. नंतर तिसऱ्या शब्दाशी त्याच प्रकारचा संबंध दाखविणारा शब्द, त्याच ओळीत दिलेल्या, चार शब्दातून शोधून काढा. तो अ, ब, क, ड यापैकी कोणत्या शीर्षकाखाली आहे ते पहा, उत्तरपत्रिकेत त्या प्रश्न क्रमांकासमोरील वर्णाक्षराखाली अशी —— आडवी रेघ ओढा.

सराव प्रश्न

अ. क्र		अ	ब	क	ड	
१	ताक : आंबट : : साखर :–	चहा	लाडू	दूध	गोड	१
२	कपाट : दरवाजा : : डबा :–	झाकण	पितळ	गोल	रंग	२
३	पोहणे : मासा : : उडणे :–	मनुष्य	जनावर	पक्षी	साप	३
४	दिशा : होकायंत्र : : वेळ:–	घडयाळ	दुर्बीण	वारा	महिना	४

सराव प्रश्न १ मध्ये ताक या पदार्थाची चव आंबट या शब्दाने दर्शविली जाते. तिसरा शब्द साखर आहे. साखरेची चव दर्शविणारा गोड हा शब्द 'ड' या वर्णाक्षराखाली आहे. म्हणून उत्तरपत्रिकेतील सराव प्रश्न क्र. १ समोरील 'ड' या वर्णाक्षराखाली अशी —— रेघ (ड) ओढली आहे. सराव प्रश्न क्रमांक २ मध्ये कपाट व दरवाजा यामध्ये जो संबंध आहे तोच संबंध डबा व झाकण यामध्ये आहे. झाकण हा शब्द 'अ' या शीर्षकाखाली आहे. म्हणून उत्तरपत्रिके-तील सराव प्रश्न क्र. २ समोरील 'अ' या वर्णाक्षराखाली अशी —— आडवी रेघ (अ) ओढली आहे.

याच प्रमाणे राहिलेले दोन सराव प्रश्न सोडवा. तुम्हाला सराव प्रश्नांची उत्तरे उत्तरपत्रिकेच्या शेवटच्या पृष्ठा-वर दिली आहेत त्या उत्तराशी तुमची उत्तरे पडताळून पहा. तुमची उत्तरे बरोबर आली आहेत ना! आता तुम्हाला प्रश्न सोडविण्याचा सराव झाला आहे. याचप्रमाणे पुढील पृष्ठावरील २१ प्रश्न सोडवा.

उत्तरपत्रिकेत प्रत्येक ओळीतील '**एकाच**' वर्णाक्षराखाली आडवी रेघ ओढा.

पान उलटा

कसोटी ३

		अ	ब	क	ड	
१	चिंच : आंबट : : मिरची :–	तुरट	कडवट	तिखट	खारट	१
२	शाकुंतल : कालिदास : : रामायण:–	वशिष्ठ	वाल्मिकी	विश्वामित्र	व्यास	२
३	फेब्रुवारी : मार्च : : जून :–	मे	जुलै	एप्रिल	ऑगस्ट	३
४	पाणी : पिणे : : भाकरी:–	पीठ	तवा	खाणे	शेकणे	४
५	सिंह : प्राणी : : मोगरा:–	शुभ्र	फूल	वेळ	सुवास	५
६	चित्र : पहा : : आवाज:–	तंबोरा	संगीत	गोंधळ	ऐक	६
७	हिवाळा : उन्हाळा : : थंडी:–	स्वेटर	गरमी	बर्फ	दिवाळी	७
८	दुःख : सुख : : प्रकाश:–	रात्र	अंधार	दिवा	सूर्य	८
९	पाय : गुडघा : : हात:–	कोपर	खांदा	मनगट	दंड	९
१०	तास : मिनिट : : आठवडा:–	दिवस	महिना	वर्ष	बाजार	१०
११	भित्रा : शूर : : झोपणे:–	जागणे	निजणे	बसणे	लोळणे	११
१२	गुदाम : धान्य : : ग्रंथालय:–	ग्रंथपाल	वर्तमानपत्र	खुर्च्या	पुस्तके	१२
१३	प्राणी : पाय : : गाडी:–	बैल	चाक	घोडा	एंजिन	१३
१४	खाली : वर : : जमीन:–	शेती	पाणी	मैदान	आकाश	१४
१५	खुराडे : कोंबडा : : पागा:–	घोडा	गाय	म्हैस	उंट	१५
१६	ज्ञानेश्वर : ज्ञानेश्वरी : : तुकाराम:–	गाथा	दासबोध	भागवत	पोथी	१६
१७	गाय : गरीब : : कोल्हा:–	क्रूर	भित्रा	धूर्त	इमानी	१७
१८	आई : मुलगा : : काकू:–	काका	भाचा	नातू	पुतण्या	१८
१९	पितळ : सोने : : चांदी –	लोखंड	तांबे	कथील	ब्राँझ	१९
२०	चांभार : जोडा : : शिंपी:–	कापड	मशीन	सदरा	कात्री	२०
२१	पक्षी : शेपूट : : जहाज:–	सुकाणू	समुद्र	बंदर	कप्तान	२१

कसोटी ४

वर्गीकरण

सूचना –

प्रत्येक ओळीत अ, ब, क, ड, इ या शीर्षकाखाली पाच शब्द दिले आहेत. त्यापैकी चार शब्द सारखेपणामुळे एका वर्गात मोडतात. पण एक शब्द मात्र असा आहे की तो त्या वर्गात मोडत नाही. तो कोणता ते शोधा. तो अ, ब, क, ड, इ यापैकी कोणत्या शीर्षकाखाली आहे ते पहा, व उत्तरपत्रिकेत त्या प्रश्न क्रमांकासमोर त्या वर्णाक्षराखाली अशी —— आडवी रेघ ओढा.

सराव प्रश्न

अ. क्र.	अ	ब	क	ड	इ
१	मांस	पाणी	केळी	गहू	भेंडी
२	सीता	नीता	मोहन	कमल	विमल
३	चिमणी	कावळा	घार	मांजर	पोपट
४	पुणे	केरळ	बिहार	आसाम	पंजाब

सराव प्रश्न १ मध्ये चार खाण्याचे पदार्थ असून पाणी हा पिण्याचा पदार्थ आहे. म्हणून पाणी त्या वर्गात मोडत नाही. पाणी 'ब' या शीर्षकाखाली आहे. म्हणून उत्तरपत्रिकेत, सराव प्रश्न क्र. १ समोरील 'ब' या वर्णाक्षराखाली अशी —— आडवी रेघ (ब) ओढली आहे.

त्याच प्रमाणे राहिलेले तीन सराव प्रश्न सोडवा. तुम्हाला सराव प्रश्नांची उत्तरे उत्तरपत्रिकेच्या शेवटच्या पृष्ठावर दिली आहेत. त्यांच्याशी तुमची उत्तरे पडताळून पहा. तुमची उत्तरे बरोबर आली आहेत ना! आता याचप्रमाणे पुढील पृष्ठावरील २४ प्रश्न सोडवा.

उत्तरपत्रिकेत प्रत्येक ओळीतील 'एकाच' वर्णाक्षराखाली आडवी रेघ ओढा.

पान उलटा

कसोटी ४

	अ	ब	क	ड	इ	
१	लाल	काळा	हिरवा	गारवा	निळा	१
२	भाजीवाली	फुलवाली	नथवाली	फळवाली	केळेवाली	२
३	मंगळ	गुरु	बुध	ध्रुव	शुक्र	३
४	महेश	गोपाळ	शिवाजी	अशोक	सुजाता	४
५	गणित	शास्त्र	भूगोल	खेळ	इतिहास	५
६	सदरा	धोतर	साडी	टोपी	कोट	६
७	साप	उंदीर	झाड	चिमणी	वाघ	७
८	टेबल	बाक	खुर्ची	कपाट	दरवाजा	८
९	आगगाडी	बैलगाडी	टांगा	जहाज	मोटार	९
१०	मोगरा	धोतरा	चाफा	जाई	गुलाब	१०
११	वाटी	लोटी	पाट	पेला	ताट	११
१२	वकील	शिक्षक	गृहस्थ	डॉक्टर	व्यापारी	१२
१३	लातूर	नान्देड	परभणी	उस्मानाबाद	बीड	१३
१४	गाडी	हवा	पाणी	वस्त्र	अन्न	१४
१५	खाट	चादर	उशी	सतरंजी	गादी	१५
१६	मेंढी	वाघ	बैल	शेळी	रेडा	१६
१७	खजीनदार	सरदार	मोतदार	पोतदार	धारदार	१७
१८	कंदील	गॅसबत्ती	समई	अगरबत्ती	मेणबत्ती	१८
१९	टोपी	पगडी	पागोटे	कोट	मुकुट	१९
२०	गवारी	भेंडी	बटाटा	वांगी	दोडका	२०
२१	विषमज्वर	हिवताप	खरुज	क्षय	पटकी	२१
२२	म्यान	खुराडे	बंगला	पागा	घरटे	२२
२३	मांजर	हरभरा	घोडा	गवत	शेळी	२३
२४	समाधी	मशीद	चर्च	गुरुद्वार	मंदीर	२४

विभाग २

-: सूचना :-

१) या पुस्तिकेत ४ कसोटया दिल्या आहेत त्या एका पाठोपाठ एक सोडवा.

२) प्रत्येक कसोटी वेगळया प्रकारे सोडवायची आहे. ती कशी सोडवावी व उत्तरांची नोंद उत्तर पत्रिकेत कशी करावी या बद्दलच्या सूचना प्रत्यैक कसोटीच्या प्रारंभी दिल्या आहेत. त्याशेवटपर्यंत काळजी पूर्वक वाचा आणि मगच कसोटी प्रश्न सोडवा.

३) तुमच्या माहिती साठी कसोटीच्या सुरुवातीला नमूना प्रश्न दिले असून त्यांच्या उत्त-रांची नोंद उत्तर पत्रिकेत करुन दाखविली आहे.

४) या चारी कसोटया सोडवून झाल्यावर उभे रहा. ही प्रश्न पत्रिका व उत्तर पत्रिका परत करा

५) प्रश्न पत्रिकेत कोठेही कांहीही लिहू नका.

कसोटी ५

योग्य कारणे

सूचना –

पुढील पानावर काही प्रश्न दिले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाखाली चार उत्तरे दिली आहेत. त्यापैकी जास्तीत जास्त बरोबर असलेले उत्तर शोधा. ते उत्तर अ, ब, क, ड यापैकी कोणत्या वर्णाक्षरासमोर आहे ते पहा, उत्तरपत्रिकेत त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील त्या वर्णाक्षराखाली अशी —— आडवी रेघ ओढा.

नमूना प्रश्न

प्र. १ आई मुलावर का रागावते ?
अ. मुलांना चांगले वळण लागावे.
ब. तिला मुले आवडत नाहीत.
क. ती स्त्री आहे.
ड. ती मोठी आहे.

नमूना प्रश्न क्रमांक १ चे बरोबर असलेले उत्तर 'मुलाना चांगले वळण लागावे' असे आहे. ते 'अ' या वर्णाक्षरापुढे आहे म्हणून उत्तरपत्रिकेतील नमूना प्रश्न क्र. १ समोरील 'अ' या अक्षराखाली अशी ——आडवी रेघ (अ)ओढली आहे. याचप्रमाणें खालील १५ प्रश्न सोडवा.

प्रत्येक ओळीतील '**एकाच**' वर्णाक्षराखाली रेघ ओढा.

---

१. उन्हात काम करताना शेतकरी मोठा पटका का बांधतो?
अ. विहिरीतून पाणी काढता येते.
ब. डोक्याचा घाम आपोआप टिपला जातो.
क. त्याचे वाडवडिल तसे करीत होते.
ड. उन्हापासून संरक्षण होते.

२. शेताना बांध का घालतात ?
अ. एरंड किंवा शेवरी लावता यावी.
ब. जमीन धुवून जाऊ नये.
क. उंचावरून शेताची राखण करता यावी.
ड. जनावरे येऊन पीक नष्ट होऊ नये.

३. मद्रासी लोक फार कमी कपडे का वापरतात?
अ. ते फार गरीब आहेत.
ब. तेथील हवा उष्ण आहे.
क. तेथे तशीच पद्धत आहे.
ड. तेथे कापूस व लोकरीची पैदास कमी आहे.

४. अल्पबचत योजनेत पैसे का गुंतवावेत?
अ. अधिकारी बचत करण्याचा उपदेश करतात.
ब. ठिकठिकाणी जाहिराती लावल्या जातात.
क. आपले व राष्ट्राचे हित साधते.
ड. पोस्टखात्याला काम मिळते.

पान उलटा

५. वैमानिकाजवळ छत्री का असते?

अ. उन्हाचा त्रास कमी होतो.
ब. पावसापासून संरक्षण मिळते.
क. अपघातात बचाव करता येतो.
ड गणवेशाचा भाग असतो.

६. गाव दरीत आहे असे का म्हणतात?

अ. गावाभोवती टेकड्या आहेत.
ब, गावाजवळून नदी वाहते.
क. तेथे पाऊस फार पडतो.
ड. गावाभोवती जंगल आहे.

७. देशात पोलीस का असतात?

अ. ते स्वातंत्र्यदिनी कवायत करतात.
ब. ते मंत्र्यांना मानवंदना देतात.
क. ते रस्त्यावरील गर्दी हटवितात.
ड. ते सुव्यवस्था राखतात.

८ शाळा का चालविल्या जातात?

अ. विद्यार्थ्यांना मोठेपणी नोकरी मिळावी.
ब. पुस्तके व इतर साहित्य खपावे.
क. शिक्षकाना नौकरी मिळावी.
ड. जबाबदार नागरिक तयार करावेत.

९. शेती सुधारणेच्या कार्यक्रमाला प्राधान्य का दिले जाते?

अ. शेतकरी कर्जमुक्त होईल
ब शेती मातेसमान असते.
क. देश अन्नदृष्टचा स्वावलबी होईल.
ड. लोक खेड्यातून शहराकडे जाणार नाहीत.

१०. वाहने रस्त्याच्या डाव्या बाजूनेच का जावीत?

अ रहदारीत गोंधळ निर्माण होत नाही
ब. उजव्या बाजूचा रस्ता पायी चालण्यासाठी मोकळा असतो.
क. वाहने एका बाजूने जाताना छान दिसतात.
ड. उजव्या बाजूचा रस्ता खराब असतो.

११. समुद्राचे पाणी खारट का असते ?

अ. समुद्राखाली मिठाचे खडक असतात.
ब. नद्या क्षार आणून टाकतात.
क. उन्हाने त्याच्या पाण्याचे बाष्पीभवन होते.
ड. त्यात खारे मासे पोहत असतात.

१२. सर्दी झालेला माणूस का शिंकतो ?

अ. सर्दी बाहेर जाते.
ब. दुसऱ्यांची सहानुभूति मिळते.
क. ती आवरता येत नाही.
ड हातरुमालाचा देखावा करता येतो.

१३ एस. टी. मध्ये २।। वर्षांखालील मुलाचे तिकीट का घेत नाहीत.

अ. ती मोटारीची नासधूस करीत नाहीत.
ब. त्यांना वेगळी जागा द्यावी लागत नाही.
क. ती पैसे कमावित नाहीत.
ड. मुले ही राष्ट्राची संपत्ती आहे.

१४. वारंवार सामने का खेळावेत?

अ. खेळातील कौशल्य वाढते.
ब. दुसरा संघ आव्हान देतो.
क. व्यायाम होतो
ड. बक्षीसे मिळतात.

१५. तुमच्या गावातील रामरावाना हुशार का म्हणतात?

अ. त्याना पुष्कळ शब्द माहित आहेत.
ब. ते खूप पुस्तके वाचतात.
क. त्यांचे पाठांतर चांगले आहे.
ड. ते 'ता' वरुन ताकभात ओळखतात.

कसोटी ६

निष्कर्ष

सुचना-

प्रत्येक प्रश्नात काही माहिती दिली असून त्या आधारे एक प्रश्न विचारला आहे. त्या प्रश्नाच्या उत्तरासाठी तीन पर्याय दिले आहेत. त्यापैकी अचूक उत्तर शोधा, ते अ, ब, क, त्यापैकी कोणत्या वर्णाक्षरासमोर आहे ते पहा व कसोटी ५ प्रमाणेच उत्तरपत्रिकेत योग्य ठिकाणी अशी --- आडवी रेघ ओढा.

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. १. कमलचे बाबा व सुधाचे बाबा भाऊ आहेत तर कमल सुधाची कोण ?

(अ) आतेबहिण, (ब) चुलत बहिण, (क) सांगता येत नाही.

नमुना प्रश्न १ चे अचुक उत्तर ' चुलत बहीण ' असे आहे. ते 'ब' या वर्णाक्षरापुढे आहे. म्हणून उत्तर-पत्रिकेत नमुना प्रश्न १ समोरील ब या वर्णाक्षराखाली अशी ---- आडवी रेघ (ब) ओढली आहे.

याच प्रमाणे खालील १२ प्रश्न सोडवा,

---

१. जुन्या व चांगल्या शाळेचे परीक्षेचे निकाल चांगले असतात. राम परीक्षेत नापास झाला आहे. यावरुन खालीलपैकी कोणते विधान अचूक आहे. ?

अ) त्याची शाळा नवीन आहे.

ब) रामने अभ्यास केला नाही.

क) त्याची शाळा चांगली नाही.

२. बीना सीनापेक्षा कमी सुंदर आहे. सीता सीनापेक्षा सुंदर आहे. तर सर्वांत जास्त सुंदर कोण ?

अ) बीना ब) सीना क) सीता

३. अजय विजयपेक्षा लहान आहे. संजय अजयपेक्षा लहान आहे. तर सर्वात मोठा कोण ?

अ) अजय, ब) संजय, क) ~~सित~~ विजय.

४. " गणित न येणाऱ्याना माझ्या खोलीत प्रवेश नाही. " अशी त्रिबोने आपल्या खोलीवर पाटी लावली होती त्यावरुन त्रिबोबद्दलचे कोणते विधान बिनचूक आहे.

अ) त्रिबो गणितज्ञ आहे.

ब) त्रिबोना गणिता विषयी फार आवड आहे.

क) त्रिबोना गणित न येणाऱ्याबद्दल तिरस्कार आहे.

पान उलटा

५. उभट भांड्यातील पाणी तेवढ्याच उंचीच्या पसरट भांड्यात ओतले असता पाण्याच्या पातळीवर काय परिणाम होईल ?

अ) कमी होईल, ब) वाढेल, क) सांगता येत नाही.

६. वसंत म्हणाला " आज सुमंत आला तर फिरायला किंवा पोहायला जाईन. पण अनंता आला तर सिने-माला किंवा फिरायला जाईन. " ते दोघेही आले तर वसंता कोठे जाईल ?

अ) फिरायला, ब) पोहायला, क) सिनेमाला.

७. सुरेश महेशपेक्षा वेगाने धावला. महेश नरेशपेक्षा वेगाने धावला तर शर्यत कोणी जिंकली ?

अ) नरेश, ब) महेश, क) सुरेश

८ नीना मीनापेक्षा मोठी आहे. नीला मीनापेक्षा मोठी आहे. तर सर्वात लहान कोण ?

अ) नीना, ब) मीना, क) सांगता येत नाही

९. गंगूचे वडील गोपूच्या वडिलांना बाबा म्हणतात. तर गंगू गोपूची कोण ?

अ) पुतणी, ब) मुलगी, क) आत्या

१०. कमल विमलच्या डावीकडे आहे. निर्मल विमलच्या उजवीकडे आहे. तर कमल निर्मलच्या कोणत्या बाजूला आहे.

अ) उजवीकडे ब) डावीकडे क) सांगता येत नाही

११. श्रीमंताजवळच मोटारी असतात ! महेश श्रीमंत आहे म्हणून महेशजवळ मोटार असेल का ?

अ) होय, ब) नाही, क) सांगता येत नाही.

~~१२. प्रमोद व प्रदीप एकमेकाकडे तोंड करून बसले आहेत. प्रसाद प्रमोदकडे पाठ करून बसला आहे. तर कोणा लोकांची तोंडे एका दिशेला आहेत.~~

~~अ) प्रदीप - प्रसाद, ब) प्रमोद - प्रसाद, क) प्रमोद - प्रदीप.~~

कसोटी ७

तोंडी उदाहरणे

सूचना–

खाली गणितातील काही उदाहरणे दिली आहेत. ती तोंडी सोडवा. उत्तर पत्रिकेत तो प्रश्न क्रमांक असलेल्या अशा | | पेटीत उत्तरे लिहा.

नमुना प्रश्न

अ. क्र. १) माझ्या जवळ ५ केळी होती. त्यापैकी मी २ केळी खाल्ली तर माझ्या जवळ किती केळी राहिली ?

या उदाहरणाचे उत्तर ३ असे आहे. म्हणून नमूना प्र. क्र. १ असलेल्या पेटीत ३ असे लिहिले आहे.
(पेटीत परिमाणे छापली आहेत म्हणून फक्त अंकच लिहायचे आहेत)

याच प्रमाणे खालील १८ प्रश्नांची उत्तरे लिहा. खुलासा व आकडे मोड नको

---

१) १६ ला कितीने गुणल्यास २४ × २ च्या गुणाकारा एवढे येईल ?

२) १ क्विंटल गव्हाची किंमत १३२ रुपये असल्यास, १ किलो गव्हाची किंमत किती पैसे होईल ?

३) १०,००० पैशांचे रुपये किती ?

४) माझ्याजवळ ११ मीटर पांढरे कापड होते. त्यातून प्रत्येकी २ मीटर प्रमाणे ३ परकर व ३ मीटरचा एक शर्ट शिवला, तर माझ्याजवळ किती मीटर कापड शिल्लक राहिले ?

५) एक हमाल घरुन जाताना २५ पैसे घेउन गेला. त्याने २॥ रुपये कमावले. त्यापैकी १॥। रुपये खर्च केले. तर त्याने घरी येताना किती रुपये आणले ?

६) खालील उदाहरणात कोणता अंक पुसला गेला आहे ?

```
  ४□२
 × १६
 ----
 ६९१२
```

७) १ मिटर कपडा वाळण्यास एक तास लागतो, तर १० मीटर कपडा वाळण्यास किती तास लागतील ?

८) रामू रात्री ९॥ वाजता झोपतो, व सकाळी ५॥ला उठतो, तर तो किती तास झोपतो ?

९) तीन संख्यांचा गुणाकार ९० आहे त्यापैकी दोन संख्यांचा गुणाकार १० असल्यास तिसरी संख्या कोणती ?

पान उलटा

१०) एक गाडी ५ तासात ४४ किलोमीटर गेली. पहिल्या तासात १० किलोमीटर, दुसऱ्या तासात ८ किलोमीटर व तिसऱ्या तासात ७ किलोमीटर आणि चौथ्या तासात ६ किलोमीटर गेली. तर पाचव्या तासात ती किती किलोमीटर गेली असेल ?

११) एकाने काही खुर्च्या ५०० रुपयाना घेऊन ७०० रुपयास विकल्याने प्रत्येक खुर्चीमागे ४रु. नफा झाला तर त्याने किती खुर्च्या विकत घेतल्या ?

१२) राम, राधा व गणेश यांच्या वयांची बेरीज ३० वर्षे आहे. ती ५ वर्षांनी किती होईल ?

१३) १० मीटर गजाचे सारखे १० तुकडे पाडावयाचे आहेत. प्रत्येक वेळेस एकच तुकडा पाडला, तर गज कितीदा कापला गेला ?

१४) दामू व गणूने मिळून ९ पेरु खाल्ले. दामूने गणूच्या दुप्पट खाल्ले तर दामूने किती पेरु खाल्ले ?

१५) ३।। मीटर कपड्याची किंमत २१ रुपये आहे, तर ५।। मीटर कपड्याची किंमत किती रुपये होईल ?

१६) माधवरावानी आणलेल्या गोळ्यापैकी निम्म्या गोळ्या विकासला दिल्या, विकासच्या निम्म्या सुहासला दिल्या व राहिलेल्या ५ कमलला दिल्या. तर त्यानी किती गोळ्या वाटल्या ?

१७) एक खेळाडू १० सेकंदात १०० मीटर धावतो, तर १/२ सेकंदात किती मीटर धावेल ?

१८) मोहन व माधवीमध्ये १ रुपाया असा वाटला की मोहनला माधवीपेक्षा २० पैसे कमी मिळाले, तर मोहनला किती पैसे मिळाले ?

कसोटी ८

संख्यांचा क्रम

सूचना-

प्रत्येक ओळीत सहा संख्या दिल्या आहेत. त्या एक विशेष नियम पाळतात. तो नियम शोधा. आणि त्या नियमाप्रमाणे क्रमाने येणाऱ्या पुढील दोन संख्या ओळखा. उत्तरपत्रिकेत तो प्रश्नक्रमांक असलेल्या अशा ▭ पेटीत त्या संख्या त्याच क्रमाने लिहा.

नमुना प्रश्न

१)	१,	३,	५,	७,	९,	११,
२)	८०,	७०,	६०,	५०,	४०,	३०,
३)	१,	४,	१,	५,	१,	६,

नमुना प्रश्न क्र. १ मध्ये सहा विषम संख्या क्रमाने आहेत. या नियमाप्रमाणे ११ च्या पुढे येणाऱ्या संख्या क्रमाने १३ व १५ आहेत म्हणून उत्तरपत्रिकेत नमुना प्रश्न क्र. १ असलेल्या पेटीत क्रमाने १३ व १५ यासंख्या लिहील्या आहेत.

नमुना प्रश्न क्र. २ व ३ चीं उत्तरे उत्तरपत्रिकेत ते प्रश्नक्रमांक असलेल्या पेटीत लिहिलेली आहेत.

याच प्रमाणे खालील १७ प्रश्न सोडवा,

---

१)	५,	१०,	१५,	२०,	२५,	३०,
२)	२२,	२१,	२०,	१९,	१८,	१७,
३)	१५,	१७,	१९,	२१,	२३,	२५,
४)	२४,	२२	२०,	१८,	१६,	१४,
५)	३६,	३२,	२८,	२४,	२०,	१६,
६)	१०१,	२०२,	३०३,	४०४,	५०५,	६०६,
७)	१,	२,	४,	८,	१६,	३२,
८)	३८,	३५,	३२,	२९,	२६,	२३,
९)	$\frac{१९}{२३}$,	$\frac{१९}{२१}$,	$\frac{१९}{१९}$,	$\frac{१९}{१७}$,	$\frac{१९}{१५}$,	$\frac{१९}{१३}$,
१०)	२५,	२५,	२१,	२१,	१७,	१७,
११)	१२,	२३,	३४,	४५,	५६,	६७,
१२)	$\frac{१७}{२३}$,	$\frac{१८}{२१}$,	$\frac{१९}{१९}$,	$\frac{२०}{१७}$,	$\frac{२१}{१५}$,	$\frac{२२}{१३}$,
१३)	१६,	८,	४,	२,	१,	$\frac{१}{२}$,
१४)	१०००,	१००,	१०,	१,	·१,	·०१,
१५)	३०,	२९,	२७,	२४,	२०,	१५,
१६)	७,	५,	१२,	५,	१७,	५,
१७)	१९१,	२८२,	३७३,	४६४,	५५५,	६४६,

उत्तर पत्रिका

नांव ______________________________

शाळेचे नांव ______________________ इयत्ता ________

गाव ____________ तालुका ____________ जिल्हा ____________

जन्म तारीख ____________ पालकाचा व्यवसाय ____________

दिनांक ____________

या रेषेखाली कांही लिहू नका.

-: सूचना :-

१) उत्तर पत्रिकेतील वरच्या भागात विचारलेली माहिती भरा.

२) कसोटी क्र. १ ते ६ च्या उत्तरांची नोंद उत्तरपत्रिकेतील ज्या त्या क्रमांकासमोरील एकाच अक्षराखाली एक लहानशी अशी ---- आडवी रेष ओढून करावयाची आहे.

३) कसोटी क्र. ७ व ८ च्या उत्तरांची नोंद त्या क्रमांकासमोर असलेल्या पेटीत अंक लिहून करावयाची आहे.

४) तुम्हाला प्रथम चार कसोटया सोडवावयाच्या आहेत. त्या सोडावून झाल्यानंतर आणखी चार कसोटया सोडावयाच्या आहेत.

५) आठही कसोटयांची उत्तरे एकाच उत्तर पत्रिकेत नोंदवावयाची आहेत.

६) प्रश्न सोपे आहेत. ते ठराविक वेळेत सोडवावयाचे आहेत. म्हणून जमेल तेवढया जलद सोडवा.

७) एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास तो सोडून द्या, व पुढील प्रश्न सोडवा.

८) उत्तर पत्रिकेच्या शेवटच्या पानावर सराव प्रश्नांची उत्तरे दिली आहेत.

-0२६३-51

★

कसोटी १

सराव प्रश्न

१	अ	ब	क	ड
२	अ	ब	क	ड
३	अ	ब	क	ड
४	अ	ब	क	ड

१	अ	ब	क	ड
२	अ	ब	क	ड
३	अ	ब	क	ड
४	अ	ब	क	ड
५	अ	ब	क	ड
६	अ	ब	क	ड
७	अ	ब	क	ड
८	अ	ब	क	ड
९	अ	ब	क	ड
१०	अ	ब	क	ड
११	अ	ब	क	ड
१२	अ	ब	क	ड
१३	अ	ब	क	ड
१४	अ	ब	क	ड
१५	अ	ब	क	ड
१६	अ	ब	क	ड
१७	अ	ब	क	ड
१८	अ	ब	क	ड
१९	अ	ब	क	ड
२०	अ	ब	क	ड
२१	अ	ब	क	ड
२२	अ	ब	क	ड
२३	अ	ब	क	ड
२४	अ	ब	क	ड

कसोटी २

सराव प्रश्न

१	अ	ब	क	ड
२	अ	ब	क	ड
३	अ	ब	क	ड
४	अ	ब	क	ड

१	अ	ब	क	ड
२	अ		क	ड
३	अ	ब	क	ड
४	अ	ब	क	ड
५	अ	ब	क	ड
६	अ	ब	क	ड
७	अ	ब	क	ड
८	अ	ब	क	ड
९	अ	ब	क	ड
१०	अ	ब	क	ड
११	अ	ब	क	ड
१२	अ	ब	क	ड
१३	अ	ब	क	ड
१४	अ	ब	क	ड
१५	अ	ब	क	ड
१६	अ	ब	क	ड
१७	अ	ब	क	ड
१८	अ	ब	क	ड
१९	अ	ब	क	ड
२०	अ	ब	क	ड
२१	अ	ब	क	ड
२२	अ	ब	क	ड
२३	अ	ब	क	ड
२४	अ	ब	क	ड

कसोटी ३

सराव प्रश्न

१	अ	ब	क	ड
२	अ	ब	क	ड
३	अ	ब	क	ड
४	अ	ब	क	ड

१	अ	ब	क	ड
२	अ	ब	क	ड
३	अ	ब	क	ड
४	अ	ब	क	ड
५	अ	ब	क	ड
६	अ	ब	क	ड
७	अ	ब	क	ड
८	अ	ब	क	ड
९	अ	ब	क	ड
१०	अ	ब	क	ड
११	अ	ब	क	ड
१२	अ	ब	क	ड
१३	अ	ब	क	ड
१४	अ	ब	क	ड
१५	अ	ब	क	ड
१६	अ	ब	क	ड
१७	अ	ब	क	ड
१८	अ	ब	क	ड
१९	अ	ब	क	ड
२०	अ	ब	क	ड
२१	अ	ब	क	ड

कसोटी ४

सराव प्रश्न

१	अ	ब	क	ड	ई
२	अ	ब	क	ड	ई
३	अ	ब	क	ड	ई
४	अ	ब	क	ड	ई

१	अ	ब	क	ड	ई
२	अ	ब	क	ड	ई
३	अ	ब	क	ड	ई
४	अ	ब	क	ड	ई
५	अ	ब	क	ड	ई
६	अ	ब	क	ड	ई
७	अ	ब	क	ड	ई
८	अ	ब	क	ड	ई
९	अ	ब	क	ड	ई
१०	अ	ब	क	ड	ई
११	अ	ब	क	ड	ई
१२	अ	ब	क	ड	ई
१३	अ	ब	क	ड	ई
१४	अ	ब	क	ड	ई
१५	अ	ब	क	ड	ई
१६	अ	ब	क	ड	ई
१७	अ	ब	क	ड	ई
१८	अ	ब	क	ड	ई
१९	अ	ब	क	ड	ई
२०	अ	ब	क	ड	ई
२१	अ	ब	क	ड	ई
२२	अ	ब	क	ड	ई
२३	अ	ब	क	ड	ई
२४	अ	ब	क	ड	ई

कसोटी ५

नमुना प्रश्न

१ अ ब क ड

१ अ ब क ड
२ अ ब क ड
३ अ ब क ड
४ अ ब क ड
५ अ ब क ड
६ अ ब क ड
७ अ ब क ड
८ अ ब क ड
९ अ ब क ड
१० अ ब क ड
११ अ ब क ड
१२ अ ब क ड
१३ अ ब क ड
१४ अ ब क ड
१५ अ ब क ड

कसोटी ६

नमुना प्रश्न

१ अ ब क

१ अ ब क
२ अ ब क
३ अ ब क
४ अ ब क
५ अ ब क
६ अ ब क
७ अ ब क
८ अ ब क
९ अ ब क
१० अ ब क
११ अ ब क

[redacted]

कसोटी ७

नमुना प्रश्न

१	३ केळी

१	ने
२	पैसे
३	रुपये
४	मीटर
५	रुपये
६	
७	तास
८	तास
९	
१०	कि. मीटर
११	खुर्च्या
१२	वर्षे
१३	दा.
१४	पेरु
१५	रुपये
१६	गोळ्या
१७	मीटर
१८	पैसे

कसोटी ८

नमुना प्रश्न

१	१३	१५
२	२०	१०
३	१	७

१		
२		
३		
४		
५		
६		
७		
८		
९		
१०		
११		
१२		
१३		
१४		
१५		
१६		
१७		

सराव प्रश्नांची उत्तरे

कसोटी १

अ. क्र.				
१	अ	ब	**क**	ड
२	**अ**	ब	क	ड
३	अ	ब	क	**ड**
४	अ	**ब**	क	ड

कसोटी २

अ. क्र.				
१	अ	ब	**क**	ड
२	**अ**	ब	क	ड
३	अ	**ब**	क	ड
४	अ	ब	क	**ड**

कसोटी ३

अ. क्र.				
१	अ	ब	क	**ड**
२	**अ**	ब	क	ड
३	अ	ब	**क**	ड
४	**अ**	ब	क	ड

कसोटी ४

अ. क्र.					
१	अ	**ब**	क	ड	ई
२	अ	ब	**क**	ड	ई
३	अ	ब	क	**ड**	ई
४	[redacted]		क	ड	ई

कसोटी प्रश्नांची उत्तरे

प्रश्न क्र.	कसोटी क्रमांक १	२	३	४	५	६	७	८
१	ब	क	क	ड	ड	ब	३	३५, ४०
२	अ	क	ब	क	ब	क	१३२	१६, १५
३	ड	ब	ब	ड	ब	क	१००	२७, २९
४	अ	ब	क	ई	क	क	२	१२, १०
५	अ	ब	ब	ड	क	अ	१	१२, ८
६	क	ड	ड	क	अ	अ	३	७०७, ८०८
७	अ	ड	ब	क	ड	क	१	६४, १२८
८	ड	ब	ब	ई	ड	क	८	२०, २७
९	ब	ब	अ	ड	क	अ	९	$\frac{९९}{११}, \frac{९९}{९}$
१०	ड	ब	अ	ब	अ	ब	१३	१३, १३
११	ड	ड	अ	क	ब	क	५०	७८, ८९
१२	क	ब	ड	क	क		४५,	$\frac{२३}{११}, \frac{२४}{९}$
१३	ब	ड	ब	अ	ब		९	$\frac{१}{४}, \frac{१}{८}$
१४	ड	क	ड	अ	अ		६	.००१, .०००१
१५	ड	ड	अ	अ	ड		३३	९ , २
१६	ब	क	अ	ब			२०	२२, ५
१७	क	अ	क	ई			२	७३७, ८२८
१८	ब	ब	ड	ड			४०	

कसोटी प्रश्नांची उत्तरे

प्रश्न क्र.	कसोटी क्रमांक							
	१	२	३	४	५	६	७	८
१९	अ	ड	क	ड				
२०	क	अ	क	क				
२१	अ	क	अ	क				
२२	क	अ		अ				
२३	अ	क		अ				
२४	ब	अ		अ				

कसोटी ५

नमुना प्रश्न

१ अ ब क ड

	अ	ब	क	
२	अ		क	ड
३	अ		क	ड
४	अ	ब		ड
५	अ	ब		ड
६		ब	क	ड
७	अ	ब	क	
८	अ	ब	क	
९	अ	ब	चि	ड
१०		ब	क	ड
११	अ		क	ड
१२	अ	ब	क्री	ड
१३	अ	त्रिके	क	ड
१४		ब	क	ड
१५	अ	ब	क	

कसोटी ६

नमुना प्रश्न

१ अ ब क

	अ		क
२	अ	ब	
३	अ	ब	
४	अ	ब	
५		ब	क
६	नृ‍चि	ब	क
७	अ	ब	
८	अ	ब	क्र
९	वाचे	ब	क
१०	अ		क
११	अ	ब	
~~१२~~	~~अ~~	~~ब~~	~~क~~

कसोटी ७

नमुना प्रश्न

१	३ केळी

१	ने
२	पैसे
३	रुपये
४	मीटर
५	रुपये
६	
७	तास
८	तास
९	
१०	कि. मीटर
११	खुर्च्या
१२	वर्षे
१३	दा.
१४	पेरु
१५	रुपये
१६	गोळ्या
१७	मीटर
१८	पैसे

कसोटी ८

नमुना प्रश्न

१	१३	१५
२	२०	१०
३	१	७

१		
२		
३		
४		
५		
६		
७		
८		
९		
१०		
११		
१२		
१३		
१४		
१५		
१६		
१७		

★

कसोटी १

सराव प्रश्न

१	अ	ब	क	ड
२	अ	ब	क	ड
३	अ	ब	क	ड
४	अ	ब	क	ड

१	अ	ब	क	ड
२	अ	ब	क	ड
३	अ	ब	क	ड
४	अ	ब	क	ड
५	अ	ब	क	ड
६	अ	ब	क	ड
७	अ	ब	क	ड
८	अ	ब	क	ड
९	अ	ब	क	ड
१०	अ	ब	क	ड
११	अ	ब	क	ड
१२	अ	ब	क	ड
१३	अ	ब	क	ड
१४	अ	ब	क	ड
१५	अ	ब	क	ड
१६	अ	ब	क	ड
१७	अ	ब	क	ड
१८	अ	ब	क	ड
१९	अ	ब	क	ड
२०	अ	ब	क	ड
२१	अ	ब	क	ड
२२	अ	ब	क	ड
२३	अ	ब	क	ड
२४	अ	ब	क	ड

कसोटी २

सराव प्रश्न

१	अ	ब	क	ड
२	अ	ब	क	ड
३	अ	ब	क	ड
४	अ	ब	क	ड

१	अ	ब	क	ड
२	अ	ब	क	ड
३	अ	ब	क	ड
४	अ	ब	क	ड
५	अ	ब	क	ड
६	अ	ब	क	ड
७	अ	ब	क	ड
८	अ	ब	क	ड
९	अ	ब	क	ड
१०	अ	ब	क	ड
११	अ	ब	क	ड
१२	अ	ब	क	ड
१३	अ	ब	क	ड
१४	अ	ब	क	ड
१५	अ	ब	क	ड
१६	अ	ब	क	ड
१७	अ	ब	क	ड
१८	अ	ब	क	ड
१९	अ	ब	क	ड
२०	अ	ब	क	ड
२१	अ	ब	क	ड
२२	अ	ब	क	ड
२३	अ	ब	क	ड
२४	अ	ब	क	ड

कसोटी ३

सराव प्रश्न

१	अ	ब	क	ड
२	अ	ब	क	ड
३	अ	ब	क	ड
४	अ	ब	क	ड

१	अ	ब	क	ड
२	अ	ब	क	ड
३	अ	ब	क	ड
४	अ	ब	क	ड
५	अ	ब	क	ड
६	अ	ब	क	ड
७	अ	ब	क	ड
८	अ	ब	क	ड
९	अ	ब	क	ड
१०	अ	ब	क	ड
११	अ	ब	क	ड
१२	अ	ब	क	ड
१३	अ	ब	क	ड
१४	अ	ब	क	ड
१५	अ	ब	क	ड
१६	अ	ब	क	ड
१७	अ	ब	क	ड
१८	अ	ब	क	ड
१९	अ	ब	क	ड
२०	अ	ब	क	ड
२१	अ	ब	क	ड

कसोटी ४

सराव प्रश्न

१	अ	ब	क	ड	ई
२	अ	ब	क	ड	ई
३	अ	ब	क	ड	ई
४	अ	ब	क	ड	ई

१	अ	ब	क	ड	ई
२	अ	ब	क	ड	ई
३	अ	ब	क	ड	ई
४	अ	ब	क	ड	ई
५	अ	ब	क	ड	ई
६	अ	ब	क	ड	ई
७	अ	ब	क	ड	ई
८	अ	ब	क	ड	ई
९	अ	ब	क	ड	ई
१०	अ	ब	क	ड	ई
११	अ	ब	क	ड	ई
१२	अ	ब	क	ड	ई
१३	अ	ब	क	ड	ई
१४	अ	ब	क	ड	ई
१५	अ	ब	क	ड	ई
१६	अ	ब	क	ड	ई
१७	अ	ब	क	ड	ई
१८	अ	ब	क	ड	ई
१९	अ	ब	क	ड	ई
२०	अ	ब	क	ड	ई
२१	अ	ब	क	ड	ई
२२	अ	ब	क	ड	ई
२३	अ	ब	क	ड	ई
२४	अ	ब	क	ड	ई